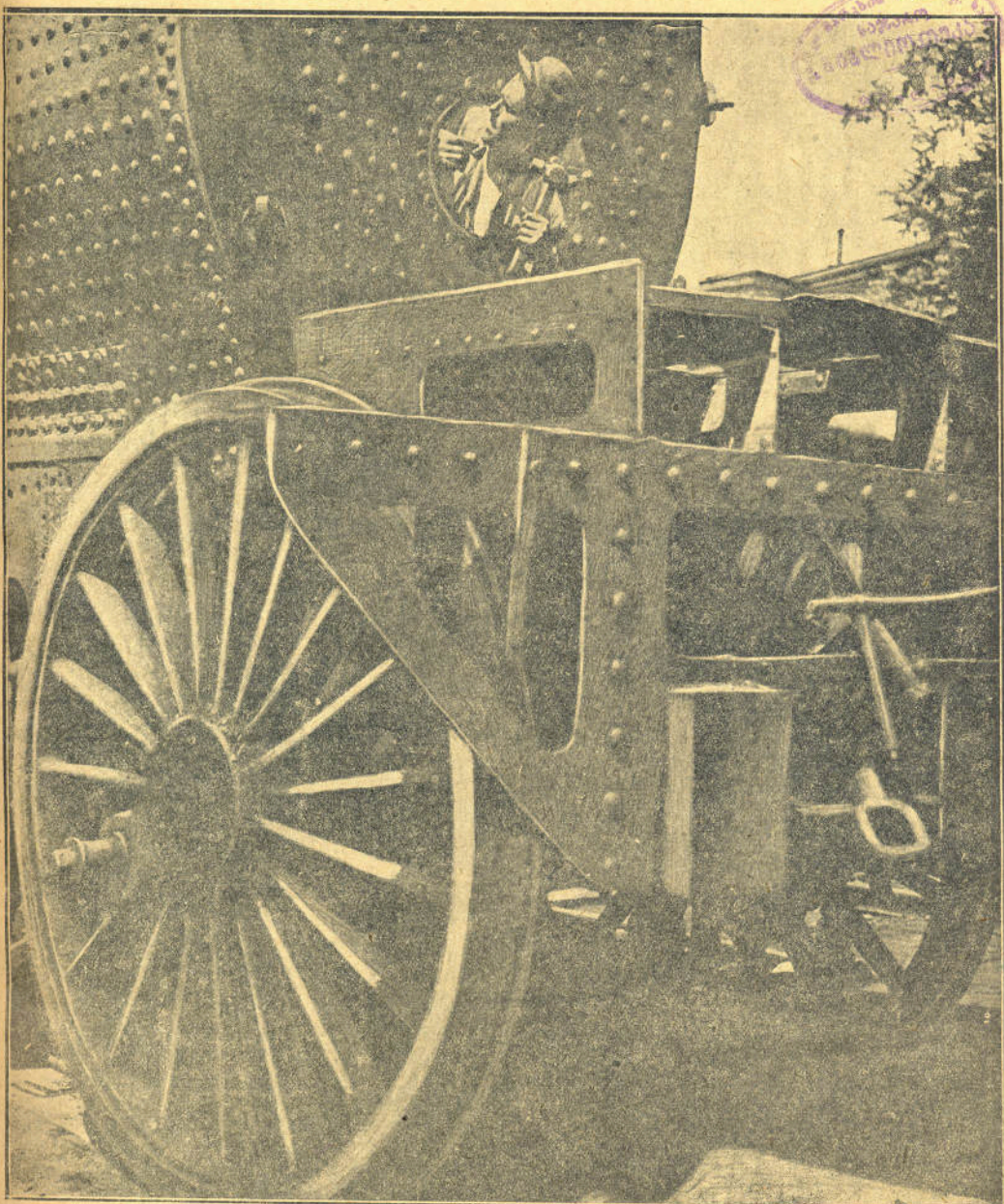

F 221
1929

ფ რ მ მ ე

საქართველოს
საგარეო
მინისტროს
სამართალ
სამართალ
სამართალ

ორთქლმავალის შეკეთება

სტალინის სახელობის ორთქლმავალი და მავრების შესაქმნელი მარხანა (თბილისი)

ფოტო-მ. ფურცლანაძის

კოლონეთის ოფიციალური წრეების გამოსვლამ საყვედლოთ აღმუშავება გამოიწვია მთელს საქართველოში. უამრავ კრებებსა და მიტინგებს გარდა, თბილისში აღდილი შკონდა მშრომელთა რამოდენიმე დემონსტრაციას კოლონეთის საკონსულოს წინ, მოთხოვნით საკონსულოს გაძევების შესახებ. სურათი წარმოადგენს ერთს ასეთს დემონსტრაციას.

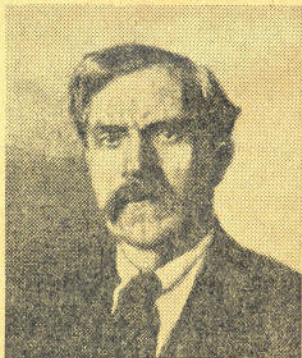
ბრუნო იასენსკი, ცნობილი პოლონელი პროლეტარული მუშაკალი, ავტორი წიგნის „მე ვეფე პარიზს“, როგორც უკანონო ცხოვრობდა პარიზში, საბჭოთა კავშირის ერთი უერთგულესი მეგობართანაა. მან მოაწყო პოლონელ მუშათა თვითპარიზში და ენერგიულ მუშაობას ეწეოდა საფრანგოში მცხოვრებ პოლონელ მშრომელთა შორის იმ ფაზის ტური დოქტატურის წინააღმდეგ, რომელიც პილსუდსკის რესპუბლიკაში გამეფებული. პარიზის პოლიციამ იასენსკი საფრანგეთიდან გააძევა და ამჟამად იგი საბჭოთა კავშირში იმყოფება.

ამ. გვადელუპე როდრიგესი. მექსიკელი რევოლუციონერი, რომელიც დღევანდელ პრეზიდენტ პორტუს ხელის განკარგულებაშია.

ამ. გნოლიაკევიჩი. სოფ. მოჯამაგირე, შემდეგ ზენკალი, ბელარუსის ცაკის სესიონში არჩეულ იქნა შრომის საბ. კომისარო

რამზაი მაკლონადი. ინგლისის „მუშათა“ პარტიის ლიდერი, რომელსაც ინგლისის ბურჟუაზიის თანხმობით მფრთხილიზრსა „მისი უდიდესი პოლიტიკის“ პრეზიდენტობა, თუ როგორ მუშათა პოლიტიკას გაატარებს ეს უკიდრავად სიტუაცია „მუშათა“ მთავრობა, ამას ნათლად ამტკიცებს ბურჟუაზიული პრესის გამომავალი საპარლამენტო არჩევნების შედეგებზე. კონსერვატიული გაზეთებიც კი აღცხადებენ, რომ მაკლონადის „სოციალიზმი“ არაფერი საშინაო არ არის და მისი მთავრობა ბალდუინ-ხიკს-ჩემბერლენზე უარესად არ დაიცავს იმპერიის ინტერესებს.

ფ რ მ შ ა

№ 11. 1929 წ. 18 ივნისი

ამიერ-კავკასიის კმურ ხალხთა კულტურული კავშირისათვის
საქართველოს და აზერბეიჯანის მწერალთა დელეგაცია სომხეთში

1) აზერბეიჯანის და საქართველოს მწერალთა დელეგაცია სომხეთის მწერლებთან ერთად. 2) მწერლები მიემგზავრებიან ქორაგვის დასახლებად.

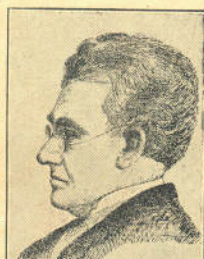
3) საქართველოს და აზერბეიჯანის პროლეტმწერლები სომხეთის პროლეტმწერლებთან ერთად. 4) საქართველოს და აზერბეიჯანის მწერალთა დელეგაციები ათვალიერებენ ერევანს.

სომხეთის ლიტერატურული ცხოვრების ცენტრს, როგორც ვიცით, ამჟამად წარმოადგენს ერევანი—სომხეთის რესპუბლიკის კულტურული ცენტრი, რამდენადაც პარტიისა და საბჭოთა ხელისუფლების ღონისძიებითაა მოწყობილი.

ა. აკოპიანი

თის მებრძოლი ჟურნალისტ გარდა, რომელიც „სომხეთის კომუნისტური“ (ახლანდელი „სომხეთის კომუნისტური“) და „კომკავშირის“ ახალგაზრდა ბოლშევიკი, ერევანში გამოდის პროლეტარულ მწერლობის ასოციაციის ორგანო „ლიტერატურულ სადარაჯოზე“ და ახალი დიდი ლიტერატურული პოლიტიკურ-სამეცნიერო ჟურნალი „ნოი უიკი“-გაბათილია.

შირვან-ზადე

რული ზრდის პროცესში მყოფი მასის ინტერესები მოითხოვდა სერიოზულ, დიფერენცირებულ და მატერულად გამართლებულ პერიოდულ ორგანოებს.

ა. ისაკიანი

სა და საზოგადოებრივობა, ისე ლიტერატურული წარმოებით.

„ნოი უიკი“-ს დანიშნულებაა გაავრცელოს ყველა ჩვენი ლიტერატურული ძალები და რაც შეიძლება ფართოდ დაავსაფრთხილოს მშრომელი მასების კულტურულ-მხატვრული მოთხოვნილებები. ჟურნალში მოთავსებული პროლეტარული და თანამედროვე მწერალთა საუკეთესო ძალების

ნაწერები. ლიტერატურულ-მხატვრულ განყოფილებაში ჟურნალში უპირატეს ნაწევრზე მეტი ადგილი, შემდეგ მუდის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური განყოფილება, კრიტიკა და ხელოვნება, სამეცნიერო-გეოგრაფიული საკითხები და მეცნიერება. ჟურნალში უპირატესობა აქვს მნიშვნელოვანი პირველი სამ განყოფილებას. ბიბლიოთეკის განყოფილება ჟურნალის პირველი ნომერში მუდამ სუსტადაა წარმოდგენილი.

ა. ვართანიანი

ჩაითვალის ნიჭიერ პოეტ ჩ. ა. პოემა დაწერილია მკვეთრად, მშაფრად. სხანს დიდი მხატვრული კოლო.

პოეტი ხატავს დამნაწერი მათხერხიზის, ბანდიტიზმის ხანას. შავარში ფინიერისა ლური ტიპი ხმამაღლის, „ეროვნული“ რაზმის უფროსის, რომელიც წარმოადგენდა კემარატი დაწერა ზელსუფუბას სიმბოლო.

ვ. ზოსიანი

პოემა დაწერილია დამწვეფული ეპიკური ტონით, შესანიშნავად მკვეთრად და ციკლად არის დახატული თავზე ხელაღებული მხამეტის ფეხურა. ეს არის „უბადლო“ ისტატი თურქების სოფლების განადგურებაში, ვერად წოდებული „სრბელ-მკარელ“-ის დანაშაულის ტერმინი: სომხეთის ტერიტორიიდან თურქი მოსახლეობის „აღგება“-სუფთა-ვერ“ საქმეში.

ალაშანი

ს. გ. ზოსიანი უპირატესობა აქვს პირველი ნაწარმოები „კარმარაქ“-ის („წითელიკინი“). პირველი თავები. ის ნაწილი, სადაც მოხსენიებულია სოფელ კარმარაქის დაარსების ისტორია, ოკუპის კოლონ დაწერილად გვეჩვენება. დანარჩენი თავები სიცილიურ და მხატვრულ ინტერესს წარმოადგენენ. აეტორმა ამოცანად დაისახა—დაე-

ხატა სომხეთის პროვინციაში საჯარო კაპიტალის განვითარებისა და სამრეწველო კაპიტალის წარმოშობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მომენტი.

დ. ლემირჩიანი

წარმოშობადგენილი ტიპური მასშტაბის წარმოდგენა, ნარბი, ხეველი, თავისი კლიენტების ბის—უმოწყველად მუდმივად.

ავედროს ის მატყლის დიდი ვაჭარიც არის, იყენებს „კონტრაქტაციის“ წესს, დაკავშირებულია ქალაქთან.

მეორე თავობის წარმომადგენელი არის ტიპი რაიონული მასშტაბის ვაჭრის, რომელიც ენებს ახალ ასპარეზს თავისი კაპიტალისა და ორგანიზატორული უნარის გამოსაყენებლად.

ნაწარმოების ამ ნაწილში უკვე მოხანს მუშეში და მოგებაგრები, რომელნიც მუშაობენ კულაკ-კაპიტალისტის ხე-ტყის სახერხე მექანიკურ ჭარბანში. აქ უკვე გაიხიან მათი უმეაფოების

ს. ზოსიანი

სი, ნორეფ ამბატომ უფრო დამაჯერებელი გვეჩვენება უფრომეტი, მკაცრი ექსპლუატატორის მოხერხებული მაზინაციები. თავისი თემატიკით „კარმარაქ“-ის მოგვარების მ. გორკის „პარტია მოხერხების“ სკეჩში. აქვე ნაქმე დაწერილია პროლეტარული პროზაისა და იმყოფება თვეის შემოქმედების ნაყოფიერ პერიოდში.

გ. ჩარეც

გ. ჩარეც

აგრორისათვის ჩვეულებრივი რბილი ტი-
ბეთი დაწერილია ა რ ა ხ ი ს პატარა მოთ-
ხიბა აწილით სისქლო. მოთხიბა ხატუ-
სი ინტელიგენტ-მარქსისტის მუშათა პაროლტა-
რული ცხოვრების პირველ პერიოდში (მიმდინ-
ავ სიუზნის დასაწყისს), ამ ინტელიგენტის პირ-
ველ გამოცდებულ ნაბიჯებს მუშების შრომის და
მას გააფრთხილებს განადგურების და შვედის
მისატყუებლად. მოთხიბილია, თუ როგორ

მ. არმენ
თან, თუმცა ავტორი ანგარიშს უწყის სოცია-
ლისტ ფონისა და სოციალური ბრძოლის ფი-
რატის მნიშვნელობას.

ჯერ კიდევ ამ ცოტა ხნის წინან ჩვენ იძუ-
ლებულნი ვიყავით აღვნიშნოთ, რომ სამხრეთ-
ლოტრატურაში მეტად სუსტად წარმოდგენი-
ლია მუშათა სინადვილო სიმდიერში კონს-
ტიტუციონალური, თუმცა არა მსგავსი, და
მუშების კომპაქტური მასა, და ჩვენს წინადა-
რულ მშრომლებს პირველ რიგში ისინი უნდა გა-
ხადოთ თავიანთ დადვირების საგანად. ესლა
უკვე შეგადგენილი ესუფეთი, რომ მთელი რიგი
ახალგაზრდა მშრომელი შეუდგნენ მუშათა ყო-
ფა-ცხოვრების დასაცავს.

ფურანალიზმი ნიშნებში მოთავსებულია
და ზ ა ნ ი ს მოთხიბის „არჩა მითიან-
ის გრძილი ნაწივები, რომელშიც ასახულია
მუშათა ახალი ყოფი-ცხოვრება, ამ ნაწივებში
ავტორის ზეგონები, მეცლმანის ერთად შეი-
ძლება აღინიშნოს რევოლუციონერი იტბინიში
და მოთხიბის (ცალკე ნაწილში) საერთოდ
მოცულობით მხატვრული შესრულება, ამ ნა-
წივების ლირიკა-პაქლოლოვანებას უფრო და-
წერილობით შევხებით, როცა მოთხიბი ცალ-
კე გამოვყავთ გამოცა.

მეოცედი ძველი მშრომლების შ ი რ ზ ა ნ
და ზ ა ნ ი ს ა პ ა ც ი ა ნ ი ს მოთხიბის
რომელიც მოთავსებულია ავტორის პირველ
ნიშნებში, შემოხვევითა მათი ავტორებისათვის.

მოთხიბის მოთხიბის დადგენილი ცხო-
ველობა გამოყენებულია ბოლშევიკური რევო-
ლუციის მიერ დამთხიბად და საბჭოთა ცემი-
ის ფარგლებიდან გადატარებული კაპიტა-
ლისტის იტბრა. ზეგონიდან დღეს ხორეფა
აიძულეს ყოფილ ნაქიულ ბოლშევის გაიკა-
დის მეტად რასწარგვით გრძიობები და ეთვის
სახიზო უბრალო, მუშის შრომით. თავისი გმი-
რი ავტორის გაიზაგას ცხოველად, რომელსაც
იგი კლასობრივად გაბატონებულია, მაგრამ
„ადამიანად ხდის, როცა მის წინაშე წამოიჭ-
რება რკინისბერი რკივლებლობა-საქუთარი
შრომით მოიპოვის ლუგა პური.

დ. დ ი მ ი რ ი ა ნ ი მოთხიბში „სამნი“
ხდება სქესობრივ საკითხს. რაშია წინადადგე-
ვა. მთ ეარი ბოროტება? ერთ-ერთი გმირის
(პარტიის წევრის) აზრით, „საქუთოების“ გრძი-
ობაში ქალის მიმართ. მაგრამ იგივე გმირი მო-
წადინებს თავისი აზნაგის ცოდის დასავერთე-
ბას, როთაც ავტორიც ამ საკითხის შიშობი-
რად გადაჭრის შეუძლებლობას. იგი ბოროლად
უქნადებს „საქუთოებს“, მაგრამ თითონვე შე-
დგება ძალით ჩაგდის ხელში საყვარელი ქა-
ლი და ამით არაობიანად აქცევს თავის თვა-
ლსაბრის სქესობრივი საკითხის რადიკალურად
გადაჭრის შესაძლებ. პერსონაჟების შუგაბებისა და
განცდების გაზნატვარში ავტორი უთუოდ ის-
ტატებას იჩენს, მაგრამ მის მიერ წამოყენებუ-
ლი დებულებების საფუძა. მისი გმირი წინააღ-
მდელობითაა გახვეული.

ტოტოვცის „ოპანამდორვე ზაბარო“
ინტერესით იკითხება, იგი წარმოადგენს ანტი-
კის სოციალური კონტრასტების ნახევარად მე-
ლტრისტულ გადმოცემას. ავტორის თითონ
რამდენიმე წელიწადი უცხოურა ანტიკაში და
ცხოვრება იკითხვს პირობების ასახვა.

თავის მოთხიბობაში „შემოხვევითი ნიშნები ზაბ-
არ მ ე ნ ს ცდილობს დაგვიჩვენოს ყოფილი კა-
პიტალისტის შვილის მუშად გარდაქმნის პროცე-
სი. ჩვენის აზრით, მოთხიბობა ხელშეობს სა-
ფუძვლებზე აგებული და ამიტომ დამაჯერებელ
ვერ არის.

ტ. ზო რ ი ა ნ მ ა დასწერა „რევოციის
თავდადგენა“ და „ბიბლიოთეკის გამეც ქა-
ლი“, რომელშიცაა შენობა რევოლუციონერ თე-
მებსა. ამგვად იგი ბეჭდავს თავის დიდ მოთ-
ხიბობას „ავრადიკორის კონუნა“, რომელშიც
ასახულია ჩვენი კოლექტორი მშენებლობა საბ-
ჭოთა სოფელში. მოთხიბის დიდატული კულა-
ქური ელემენტების ბრძოლა კოლმეშურების
მიმართაა წინააღმდეგ, შეიარაღებული თავდას-
ხებით კოლმეშურებათა შენაშენებ, მცველობა, ცეცხლის
წავიდება. ს.ტ. ზო რ ი ა ნ ი გრძი-ერთი იმ
მეზარეულ თანამეზარეულანაა, რომელიც ახ-
ლა დგანას პაროლტკანულ ლიტერატურასთან.

ფურანლის ნიშნებში ნიშნები დაბეჭდი-
ლია მ. დ ა რ ბ ი ნ ი ა ნ ს მოთხიბობა „ფრანკ-
დანი“, რომელშიცაა მოხატულია მოვამგირეს
ბრძოლა კულათან. ავტორმა ფულაჟი უფრო
სრულად დავიგნაბა, ეიდერ მოვამგირეს.

გ. მ ე მ ს ა ნ ი ს მოთხიბობაში „მოთხიბობა-
ცია“ ციხულად არის გადმოცემული საბჭოთე-
ლის პოლიტიკაში ჩატარებული საცდელი მო-
ბილიზაციის საყუფოცხოვრება სურათები.

მ ა რ ი ს და ნ ო რ ა ვ ც ი ს ლუგებში მხნედ
გაიხიბს, მაგრამ მათი ნაკლია ერთფეროვანება,
რაც ტენადელი პერიოდის ლუგების უზრავ-
ლესობას ახასიათებს. ფურანლის მე-4 ნიშნებში
ნაარბი მოთავსა მთელი რიგი ლუგების საერთო
ოპიკინალური სათაფრით — სოველ-ნივია“. ეს
არის სათათ-ნივას პერიოდის სტოლიზაცია. მარი
სცილობს ამ ტელ ფორმას, რომელიც თავის
დროის დიდადა სახალხო მესასანა შექმნა, მოთ-
ხიბის ახალი შინაზრის, რაც ჰეგნის აზრით,
წარმოადგენს უშედეგო ცდას—მე-XVIII საუვე-
ნის საშუალებებით ჩვენი გავტის აზრები და
გრძნობები ვერ ასახება.

ფურანლად „ახალი ზაბა“-მ მიხნად დაიხას
პერიოდულად დაბეჭდის ქართულ და თურქულ
მხატვრულ ნაწარმზე თა თარგმანები მეორე
ნიშნებში მოთავსებულია ს. ჯ ა ე მ ა ნ ი ს მო-
თხიბობა „პირველი ტრასტორი“, რომელიც თა-
რგმნილია ქართული ენასა და ლიტერატურის
მცოდნის ტ. ფორმანის მიერ.

მე-4 ნიშნებში გვხვავთ ცნობილ ლუგაინ-
ელი პოეტის პავლე ტ ი რ ი ა ნ ს ლუგების
თარგმანებს.

სახვადლოე რიგ-პოლიტიკურ განყოფილება-
ში ყურადღების ღირსია ანბ. ხ ა ნ ჯ ი ა ნ ს წე-
რილი. წერილი ჯამს უყვებებს სიმების კომ-

პარტიის მეცხევე ყრილობას, რომელსაც ისტო-
რიული მნიშვნელობა აქვს. საყურადღებოა ტე-
მან და ლ ი ა ნ ი ს წერილი „დამნაგების თებერ-
ვლის ავანტიურის შესახებ“ და სიმების ბოლ-
შევიკების 1920 წ. მაისის აჯანგების შესახებ; ავ-
ტორეც ა. ე ს — ის წერილი „თურქეთის ორიგე-
ტაციის საკითხი“, „დამნაგაციუტუნ“-ის განხილვ-
ლება“. იმეცება ა. ა ზ ა ტ ი ა ნ ს შრომა—
„დამნაგაციუტუნ“-ის კლასიკური ბუნება“. ავ-
ტორის თვალსაზრისით — „დამნაგაციუტუნ“-ის
სიმების ბოლშევიზმის მებრძოლ ორგანოს
წარმოადგენს.

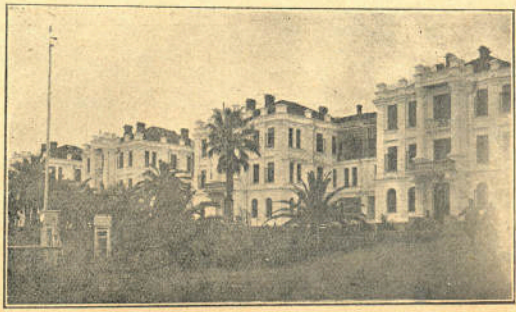
ნარ-ლოს
კრიტიკულ წერი-
ლებიდან შეიძლება
აღინიშნოს ანბ, მ ა-
ც ი ნ ც ი ა ნ ს წე-
რილი „ოგანის თუ-
მანიანი“, ა. ტ ე რ-
ტ ე რ ი ა ნ ს —
„ლიტერატურული
სტილის სოციალიზ-
გია“, გ ა ნ ა დ ე-
ც ი ს — „შორვანდუ-
რის შემოქმედების შესა-
ხებ“, ა. ს უ რ ა ზ ი ს —
„დამნაგაციუტუნ მიტე
რატურის შესახებ“.

ხელნეგების განყოფილებაში მოთავსებუ-
ლი ე. დ. ყო რ დ ა ლ ო ვ ი ს წერილი „ფრანკ-
შეხერტის შესახებ“. არის სამეცნიერო წერი-
ლები: გ ა ბ რ ი ე ლ ა ნ ი ს „გაბაალგაზრდა-
ვების მეცნიერული საფუძვლების შესახებ“ და
კ ა პ ა ც ი ა ნ ი ს — „სიტყვა „ოპიკ“-ის (კანონ-
ი) კლასიკური წარმომადგენი“.

ჩვენ ჩამოთვალეთ ფურანლში მოთავსებუ-
ლი თითქმის ყველა ნაწარმოებები და წერი-
ლები.

„ნორ უგი“ უმაგვლად ერთ-ერთი მიღწევაა
კულტურული რევოლუციის ფორმებ. ყოველი
ნიშნებში 260—300 გვერდს შეიცავს, იგი ერთსა
და იმევე დროს ააწკარავებს მწერლების, ლი-
ტერატორების, ხელოვნების მცოდნეების და
სხვათა პოტენციალურ შემოქმედებით ძალებს.
საუბრავკითხი და ტენიკური ხასიათის ნაკვალ
უთუოდ აქვს ადგილი, მაგრამ ამ ნაკლის აღმო-
ფხვრა ძნელი არ არის, თუ ფურანლის ირგვლივ
ერთფეროდ დავიარაშებინას საუკეთესო შემე-
მეგობრის ძალები (სეთი დასტურე კ არა მარ-
ტო ერგვანია, არამედ თბალისმი და ბაქოშიაც)
და მაშინ ფურანლი გადაიქცევა სერიოზულ რე-
ვოლუციონერ-კულტურულ ორგანოდ ჩვენს
იდეოლოგიურ ფორმებზე.

ა. სურხაძე.

აფხაზეთი. — გულრიპის სალიკარიფი.

შ. დუდუჩავა

6 ივნისს შესრულდა ას ოცდაათი წელიწადი ა. ს. პუშკინის დაბადებიდან, ხოლო 8 ივნისს— ასი წელიწადი, რაც რომ ის პირველი თბილისში ჩამოვიდა. ა. ს. პუშკინი გამოვიდა მხსნელ-მემაშველთა გვარიდან. თავდაპირველი

1818 წელს ა. პუშკინი სწერს ჩაადავებს: „Товарищи, веры: взойдет она Заря пленительного счастья Заря воспрянет ото сна И на обломках самовластья Напишет наши имена“.

„Паситесь мирные народы! Вас не пробудит чести клич! К чему стадам дары свободы? Их должно резать или стричь: Наследство их из рода в роды Ярмо с гремящими да бичи“.

დავებისტების დამარცხების შემდეგ პუშკინი პრინციპულად ზორდება ყოველგვარ ლაზერალურ იდეებს და ჰქმნის პროეტის იმის შესახებ, რომ მთორეთ არ განმეორდეს ეს „სამადგლობა“ ე. ი. აჯანყება მეფის წინააღმდეგ. პუშკინი ფურთხობს, რომ ერთად ერთი გა აჯანყების თვითნად ასაცილებლად არის განათლება და ხნობრიობის შეგნება.

მის შესახებ ის საკვალურ წერილს სწერს ნიკოლოზ I. „დუბროვსკი“ და განსაკუთრებით „История села Горюхина“—ში პუშკინი იძლევა გლეხობის სტრუქტურების წორ სურათს. მაგრამ მისი გლეხობის მდგომარეობის გათვალისწინებითაა ადრის გზა რეაქციონერი უტოპიზმის აგეალთა მეფისადმი. ასე არის შემოქმედებაში, მაგრამ როგორც უკანასკნელი გამოკვლევები ამტკიცებენ დოკუმენტალურად პუშკინს თავის მეორეობაში შემოქმედება ისე ი სისტემა, რომლის წინააღმდეგ ის იბრძვის „История села Горюхина“—ში, იმამაღუ პუშკინის ხელში გლეხების განცდილენ აუტრალურ ტანჯვას.

უმთავრეს მომენტებში პუშკინის შემოქმედებას ახასიათებს ინდივიდუალური დამოკიდებულება საზოგადოებრივ საკითხებთან:

Не для житейского волнения,
Не для корысти, не для битья—
Мы рождены для вдохновения,
Для звуков сладких и молитв.

ახეთ წინადად ლირიკას წარმოადგენს გვერი ინგენ, რომლის საკითხიც ორ მომენტში მელანდებია: ინგენის თვისებური პესიმიზმი, „სა-სოჭარეკეა“, უნიათობა: без службы, без жены, без дел.

себя занять я не сумел...
და ტატარისა „დომოსტორო“.
Я вас люблю и к чему лукавить
Но я другому отдана
И буду век ему верна

ფსიქოლოგიურ მონათ ქვევა, თვის „მე“-ს სრული დაკარგვა—აი აზრი და შინაარსი მაშინდელ რუსულ „დომოსტოროს“:

შატელური თვალსაზრისით პუშკინის ლიტერატურული მოღვაწეობას დაწახლებული მწიფე ხელობა აქვს. კლასიკური და სინტეზიზმალური სტილი მან გამაღა უფროს მხატვრულ სიძარტეში ფინიშ.

თავისი ბორის გოდუნოვი მან გაანთავისუფლა რუ ლუი თეატრი ფრანკ კლასიკების გავლენისაგან.

ბელისკიოი სამართლიანად უწოდა პუშკინს „ენციკლოპედია“ რუსული ლიტერატურისა, და მართლაც პუშკინი ე. უდღესის პირი მეფეობაზე საუკუნისა—დამწერის ახალი ბარის და ახალი გზების რუსულ ლიტერატურაში.

შ. დუდუჩავა.

განათლება (უცხო ენები, ფრანგი კლასიკები) მიიღო სახლში, ხოლო თორმეტი წლის პუშკინი შეიყვანეს ცარსკოე სკოლის ლიკეინი, რომელიც წარმოადგენდა არისტოკრატთა ბავშვების სკოლას. აქ გაიზიარდა ლიტერატურული წრე, სადაც პუშკინი ერთად აქტიურ მონაწილეობას ლეზულონ აგრეთვე მომავალი დეკარისტო კოვხელ-ბერი, ამ წრეში პუშკინი ეცნობა ფრანკ მწერლების—ბუალის, ვოლტერის, ზაქელის და სხ. ნაწარმოებს, რომლის ძირითადი მატეიები და სოფეტები განსაზღვრადენ პუშკინის შემოქმედებას ლიკის პერიოდისას, ხოლო ფორმალურის მხრივ პუშკინი გაივიდდა აქ კარამზინის, ურკუესის და დროვანის გავლენა. 1814 წელს პუშკინის რამდენიმე ლექსი იბეჭდება, რომლითაც ის უფრადლებას იპყრობს მაშინდელი საზოგადოებრიობის განსაკუთრებული თანგრძნობა მან ჰყოთ თავის პირველ ლიტერატურულ ლებერტის გაბი ურკუსკი, ვიანესკი და კარამზინი. ლიკეინი მან დაიწყო „რუსულან ლეზულონ“. ლიკეინად გამოცემის შემდეგ პუშკინი იწყებს აქტიურ მეზობას ლიტერატურულ საზოგადოებაში, რომელსაც ფრანკ „არამასი“. აქ იყო წარმადგენელი თითქმის ყველა დაჯგუფებაში და სკოლებში. ლიტერატურულ სკოლებთან ერთად არსებულენ აგრეთვე საზოგადოებრივ-სოლიტარული საკითხებისა. პუშკინი ეცნობა მაშინდელი ახალგაზრდობის საუკეთესო წარმომადგენლებს: ტურგენებს, ჩაადავს, რავესებს, პუშკინს და სხ. ლიბერალური იდეები და თავისუფლების ოცებები იპყრობს ა. ს. პუშკინის მიერლს არსებს. თავდაპირველი ფაზა პუშკინის პოეზიისა ხდება იმ მომენტს, როდესაც რუსების ინტელექტუალთა ექვოლდა იმეღს სრულიყოფილი ცხოვრებისას. ასეთ დაწყებაობებს ხელი შეუწყო მთელმა რიგ იმიგეტურმა გარემოებებმა: ეს განწყობილება საეც იყო სიხალიონი, ძალით და ახალგაზრდული აღტკინებით; ეს იყო თუ შეიძლება ასე ითქვას „ფსიქოლოგიური“ გაწაფული (მთელად ფსიქოლოგიური) მაშინდელი ინტელექტუალისა. მაგრამ მეორეს მხრივ ბნელი აჰყვო და შემეცნება მომავლისათვის ბრძოლის სინფლისა ჰქმნიდა თავისებურ „დაბეცებებს“, მაგრამ ის „დაბეცებები“. იყო არა პესიმიზმი და სიმუდლის ნიშანი, არამედ პირიქით ის წარმოადგენდა სიმუდარდულ დიფერენცებს და ნაწილად სიმუდარდ ბრძოლისა. ასეთი განწყობილება ჰქმნიდა პირველ ათვისებას სინფილდისას, რაც უნდო ზოლიეთი გატარებულა პუშკინის პოეზიაში, ჩაადავის, პუშკინის, კოვხელბერის, რავესის ჯგუფმა იქონია გავლენა პუშკინზე; მოწოდება თავისუფლებისაგან, მაგრამ „განათლებული თავისუფლებისაგან“ გაზა და მითითად მოტივი პუშკინის პოეზიისა; მას თითქმის საცხ ტრანია და მთელი საზოგადოებრივი სისტემა ტრანიაზე აშენებული:

„С развратным городом не лучше, ле нам проститься,
Где все продано: законы, правда
И консул, и трибуны, и честь и красота“..

პუშკინი ინსტიტუტურად გრანობა ეკონომიურ განვითარების ტენდენციებს. საგარო კაპიტალის შემოქმედ მუშენა ახალი პირობები და ახალი მოთხოვნილებები მაშინდელი საზოგადოებრიობისათვის. ამ მოთხოვნილებებს ეერ აგე-ყოფილებს სისტემა ბატონ-ქმობისა. პუშკინი ხედავს, რომ ეს სისტემა მოიქცევა და ეკონომიურად გათუესადგება არის. საკარო რეორმები ამ მხრივ და პუშკინი ფიქრობს თავის ოცებების სახით „შემხრებება“ ყმის შრომისა და ამიტომაც ოცებები ინტელუი ხდება

„Ярем барщины откупной
Оборою легким заменить“.

მაგრამ შთავარია აქ ის გარემოება, რომ პუშკინი ფიქრობს რომ ბატონ-ქმობის სისტემის შეცვლა შეუძლებელი იქნება მეფის და მეტის არავის. პუშკინი ეწინაა რევილუციის, მისი ორმანტელური ათვისება სინფილდისა საბოლოო ანგარიშში განისაზღვრა „კიოსტელუო“ რეორმების ფაქტორებით, რომლებიც უკის მკვეთრი განმარტლება დაუკეთებელი უტოპიზმში ჰყოდა. Увижу ли я, друзья, народ искупленный
И рабство падшее по манюю царя
И над отечеством свободы просвещенной
Взойдет ли наконец прекрасная заря?

თავდაპირველად პუშკინი თითქმის თანაუგრანობად დეკარისტობის ლიბერალი იდეებს. მაგრამ საბოლოო იდეების ინსტიტუტ შემოქმედისა, რომელსაც ეკონომიკურად და არ სწამს მშრომელი ხალხის კეთილდღეობა რომლის ტანჯვასა და წაფლბას ბუნებრივ (ბიოლოგიურად) მოვლენათ სთვლის.

ამხანაგები საბჭოთალოდან მათათი-სოფლებში

სამხედროთა გამოწვევითაა ამხანაგმა შეა-
ლამისი ხარა ჩამორეცა საბჭოთალოს შემოსავალი
და შეიზივებენ უკანაში: ქანდაკი მოსოფი
ვარ, ტრული მოსოფივარი. ორმა ხედავს-მეფეფელმა
კოშკივარი გალრა სახაგვითი. ამხანაგები-ამხანაგ
კოშკივარი მოსოფი, ხედავს-მეფეფელმა მოსოფივარი.
მეფივარი და საბჭოთალოს ვასალზე დაეპატრონა.
მოსოფივარი მე გალრა კოშკივარი ჩემს
ტარტზე და გელის ძეგრივარი ევლივი ხინისი
მოლბას. უცხე ცრა სახაზე, როცა სახეობი ხე-
ფლოდა, ხერისი ხმა გაეგვივარი ჩემი სახისი ფი-
ჯარასთან. დიდათ მეფეფოფივარი; პირველია მე-
გონა ამხანაგებს გელური ხარი მოსოფივარი, გა-
დაწვევითი ამ გელური გამანათლებლობით მეო-
ფი, ეს სოფლია და ხაშლია ჩემს გეგმაში. ხარ-
ფოთა გადმოვარი და ბოლოს დაეპატრონა მოსო-
ფი, ჩემი მეზობელი ყოფილიყო, რომელიც გააპარ-
ვის სტოლივარი. იგი ხერასა და ხერასა და და-
ლონობით და გელურადივარი და რამდენადაც
მეფის შემოსავალი, მით უფრო ნაქვებს ამხანაგ-
ბი მით გამოწვეული ხარაფოფი.

სოფლი და გელური მინდობა, რომ იგი გან-
თავისუფლებულიყო, მაგრამ მეოფი მხოლოდ მოსო-
ფი, მისი ხერისი დაეპატრონა მოსოფივარი. და
ჩემი გაეგვივარი მეფეფელმა მეოფი, უცხე შეაღ-
მასის სახეობი ღირამცილი სახეობა, გაიხსნა ყო-
ფილი, ძაბილი. კარების მიხედვით, ფანჯარ-
ების ხაშლივარი და თოვის სოფლის ხმა.

ჩემი სახისი კარები გაიღო და ამხანაგის
ხმა შეშინებდა: „მამს, მე თავისუფალი ხარ.“
ხევივარი ვარობზე და დავინახე, რომ ერთი ხედა-
ვს-მეფეფელმა გაეგვივარივარივარი და ჩემი მოსოფი-
ვარი დაეპატრონა და მეოფივარი. ჩემი ქუჩის
გადავარი.

იქ დაეწერა ჩემივარი ატყდა. მისივარი
ქალ-კაცი დაფივარი, ჩემი ვარაფივარი ხარბი მე-
ფოფი. მაგრამ ჩემი ქუჩივარი გახე დაეპატრონა და
უცხე დაეპატრონა ამოვარივარი თავი. როცა
პირველი გაეგვივარი, ფართი და ღრმა თორლი
წაფარა, წყალივარი იყო სასე, უკან დაეპატრონა
წაფარა შეივარივარი, ფეხდავარი მეფეფი მოგეგ-
ვარი. ზოგოვარი ჩემივარი შესოფი თორლივარი
გადავარი, მე ღრმა კარბივარი წაფარი. მაგრამ
ჩემი ამოვარივარი და ამხანაგებთან ერთად ჰა-
ნოვარივარი გაეგვივარი.

საბჭოთალოთ ჩემს სამშობლო ფიქტანდში და-
გებოფი, სადაც ხშირად გეივარი დასამალო ად-
გილს და ევლივარი ყოფილი თავისუფალი წოფი
იქ მფივარი თოვნივარი შესავარივარი გამოვარივარი,
რომელიც ოტური რიოლუცი ლევივარი მომე-
თითქმის მთელი ჩემი ენერგია თვითგანვარი-
ბისაკენ იყო მიმართული. მინდობა ჩემი რევი-
ლივარივარი მგრანდობივარივარივარი მტკიცე მე-
ნოვარი საფუძვლივარი მომე-.

გაზეთებში ხშირად გეივარივარი ფანტა-
სტიკური ცნობები ჩემს შესახებ: დღეს აქ ამოვარი
თავი, ხედავ იქავი, ამ და ამ ქალაქში კრებაზე
ღალაპარაკი, რამდენჯერამე გაზეთებში ჩემი და-
ტუსალბა მათუვა, ხოლო ერთხელ „ლითივარი-
ნოსტიკ ნახრისტივარი“ ჩემი დახვედრა. გერ-
მანის სხვადასხვა კუთხივარი ჩემს დასაქვარივარი-
ხე“ გამოვარივარი იქნა სამელოვარივარი წოლ-
ეი და დეგეფი, აგრეთვე გვირგვინივარი და დე-
ლევივარი.

მეგობრების გაფორმების მიუხედავად
ერთ დიდ ზღუდვარივარი კრებაზე გამოვარი და
კარგა ხანი ელამარაკი, უცხე დაბრახი ჩემს
დასაქვარივარი ენადავარივარი მეოფივარი. გაიხსნა სო-
ფი, სახეობი პირველი ატყდა, როცა ენადავარი
მომიხალვარივარი, ერთმა ამხანაგმა ვარის შემო-
ვივარი ევლივარივარი ხინისი. დარბაზი წყვილივარი
მოივარი.

მინდობა ტრიბუნა და ჩამოშვებარევივარი და
დარბაზივარი გაეგვივარივარი, მაგრამ ოდნობი
ენადავარივარი ხელი მტყდა. წაეფივარი, ისინი ხე-
ვი დაეპატრონა და თავი რევივარივარივარი დედა
დამივარივარი. თუშვი მოვარივარი, გამანათლებ-
ლეს და თავს ევლივარი, გამანათლებ-
ლეს, გარეთ პოლიციამ განაგრძა ჩემი დედა,
ქუჩის ნაშთივარი ბოროლი სახეობა და რამდ-
ენიმე პოლიციელი დაეპატრონა ბოლოს მე მრავ-
ლივარივარი ბოლოს დასაქვარივარი მინე შევარი
გაეგვივარი.

1919 წლის 22 ოქტომბრის კომუნისტური
პარტიამ კრება მოწვევა ფალკენშტინი. არ
მინდობა ამ კრების დაეპატრონა. საღამოს 8
საათზე, როცა კრება უკვე კარგა ხანია დაეწე-
ბილი იყო, ადგილობრივი გაზეთის ახალი ნო-
მერი მივიღე. შიგ ხედავლა გაეგვივარი იყო
დაეგვივარი ჩემი მომინისი და დატუსალბის
შესახებ. ჩემი დაეპატრონა და მინდობი პოლი-
ციელი უფრო გაეგვივარი. ამ გაეგვივარი გა-
მალივარი, მოვარი სოფლივარი ღამეში ადგილობ-
რივი ევლივარივარი, ჯამეშვი და ენადავარი
შემეგვივარი.

ამხანაგების და მეგობრების გაფორმებ-
ლა, რადგან საჭირო იყო მეგობრები მომე-
ვარი, მე ბალის ხინივარი ფანჯარაში შევბე-
და ტრიბუნაზე ავედარი. ჩემმა ანახეფივარი გა-
მეჩინა უფროვარი შთაბეჭდილობა მოახინა, ქა-
ლები ტრიბუნა, ემინივარი ახალი ევლივარი
დაეგვივარი. საქმე ის იყო, რომ ენადავარივარი იმ
დღეებში გაეგვივარივარი და დარბაზი დიდი
რანხი იდებო. მაგრამ მოვარი სოფლის შემდეგ ხე-
დავარი ფანჯარაში გადღევი და მოვარივარი. ამ
ამბის შესახებ, ფიქტანდში დაეპატრონა სწრა-
ფი: „კომუნისტი მელი, რომლის დასაქვარი,
როგორც ცნობილი, დიდი თანხა გადაეგვივარი,
ჩამოვარივარი არ იმეფივარი, არამედ ფი-
ქტანდში. იგი წარსულ ოთხმაბთის ფალკენშტინ-
იში გამოვარი და სიტყვა წარმოვარივარი კომუ-
ნისტების მიერ მოწვეული კრებაზე. შემდეგ ხე-

ლაშლა იმავი ლამის წყვილივარი გაქვარი, საიდა-
ნავი ასე მოვარივარივარი განჩინა: ქალაქი გა-
პარის ავტომობილი უცხედა. სინდისის გამო
შეძლებივარი გახდა მისი გამოვარივარი. კრებაზე
ქი მისი დაეპატრონა არ მოვარივარი. რადგან მთელი
დარბაზი მისი მომხრეები იყო სასე.“

სამწუხაროთ არა თუ ავტომობილი, უბრა-
ლო ევლივარივარი არ მქონია. მთელივარი კრებაზე
განგებ განაცხადე, უბრალობა ჩემი გამოვარივარი,
მიტოვ, რომ გარეთ შევიარეფივარი ამხანაგ-
ბი სასე ავტომობილი მივდის მეოფი.

„პოლიციაში ყოველივე წარსივარი“.

როცა გაზეთში ჩემი გაეგვივარი ამბავი წაე-
კითხე, გადავწყვიტე პოლიციისთვის დამეტე-
კეცია, რომ უფრომობილოვარი ავთივარი შენი-
ძლია გაეგვივარი მეოფი. ორივარი დღის შემდეგ ქა-
ლაქის ქუჩებში გაეგვივარი შევარივარი. გამეგვი-
ვარი ჩემივარივარი. გაეგვივარი შევარივარივარი
და ალბათ ფიქტანდში ამ მოვარივარი, ან ჰელ-
ციის ორუფივარი. უცხე თვითმართვარივარი შენი-
ძივარი შევარივარი და პირდაპირ საპოლიციო უბან-
ში შევიღე; იქ რამდენიმე მოხელე იყო. —გამა-
რეგვივარი, ყველაფერი წარმოგება! ეკითხე მე ხმა-
ხალა. ეს რაღაც გეფერი თანეფივარი იყო. მო-
ხელეები იმდენად გაეგვივარივარი დარჩენი, რომ
ადგილივარივარი კი ვერ დაიძირე. თავიანი მფი-
თავი მომეგვივარი და, როცა ერთხელ კიდევ ხა-
გასიბი ჩემი შევარივარი გაეგვივარი, ერთმა მათ-
განმა მომასხა: „ღიახ, ყოველივე წარმოგება.“ —
მაილან კარგი, ეთქვი მე, მოვარივარი და გარეთ
გავიღე. ხელის მათეფივარი ზუსტ გაუდგევი ვაგა-
ნისახე, რომელიც იქვე წაბოლივარი იყო მო-
თავსეფივარი. ვეფი დაეგვივარი შევარი ხელალა
ქუჩაში გამოვარი და ერთ ამხანაგს შევარი.
ორივარი სიტყვის მოგვივარი ვერ მოვასწარი, რომ
ორი პოლიციელი თვითმართვარი: მზრებელ ხე-
ლი დაშავდა დატუსალბის ხინიანი. მაგრამ ჩემ-
მა ამხანაგმა საიდავარივარი დიდი რეზონის ჯოფი
ამომაგვივარი და პოლიციელები აიძულივარი დამხა-
რეგვივარივარი დაეპატრონა. ამასობაში ჩემი გაე-
გვივარი.

იმ დღეებში შემატყობინეს, პოლიცია თით-
ქმის დარეშეფივარი, რომ საღამოს დახვედრა,
პარტიულ კრებაზე მიიღებ მომამეფივარი. მართლაც
საღამოს ცხრა საათისთვის სასტუმრო

ფოტო-შ. ფურცლები

სიამოვნებით ჩამოგაგვივარი, მამაჩემი ვარ შესაქვს

ციხიდან გაეგვივარი შემდეგ ჩანოვარივარი ორი
დღე დაეგვივარი, შემდეგ ქალაქში გაეგვივარი, იქ
ამხ ოთვე შეამართე და ოტური რიოლუცი
დაეგვივარი. მეორე დღევე საღამოს დიდი კრე-
ბა გაეგვივარი ლოთისა წამოვარივარი, სწოფი იმ
ადგილას, სადაც ცოტა ხნის წინათ ენადავარი-
მა კინაღამ დაეგვივარი. ახლა კი ისინი არსად
საინდენ.

ქალაქი ჩემს სამშობლო ფიქტანდში და-
გებოფი, სადაც ხშირად გეივარი დასამალო ად-
გილს და ევლივარი ყოფილი თავისუფალი წოფი
იქ მფივარი თოვნივარი შესავარივარი გამოვარივარი,
რომელიც ოტური რიოლუცი ლევივარი მომე-
თითქმის მთელი ჩემი ენერგია თვითგანვარი-
ბისაკენ იყო მიმართული. მინდობა ჩემი რევი-
ლივარივარი მგრანდობივარივარივარი მტკიცე მე-
ნოვარი საფუძვლივარი მომე-.

გაზეთებში ხშირად გეივარივარი ფანტა-
სტიკური ცნობები ჩემს შესახებ: დღეს აქ ამოვარი
თავი, ხედავ იქავი, ამ და ამ ქალაქში კრებაზე
ღალაპარაკი, რამდენჯერამე გაზეთებში ჩემი და-
ტუსალბა მათუვა, ხოლო ერთხელ „ლითივარი-
ნოსტიკ ნახრისტივარი“ ჩემი დახვედრა. გერ-
მანის სხვადასხვა კუთხივარი ჩემს დასაქვარივარი-
ხე“ გამოვარივარი იქნა სამელოვარივარი წოლ-
ეი და დეგეფი, აგრეთვე გვირგვინივარი და დე-
ლევივარი.

დავით ჩიქვანი პარტიული კრება უნდა შეშვდარიყო, განაგრძოთ დიდი განსწორებები, პოლიტიკური შეცვლა კრების პარტიულად, ყოველი კრება განიხილოს და დიდიან ქვეშ შეცვალოს იმ დროს ყოველივე მართალი და უსწორესი, მაღალბოლო ელვრის ბნელ ნიშნში შედარებით და თვალყურს ვადევნებდი ამბ. ჟურნალის ფურცლებს.

ორი კვირის შემდეგ დაიპირეს ანხ. პაულ პოპი, რომელმაც პოლიტიკა ჩემი მოთავე ჰადუტაობა სთქვადა. ამანაც ვეძებდი გადაწყვეტილებას მისი განთავისუფლებაზე. ყოველგვარ მხით იყო; ჩემი დანიანი კიბის მეშვეობით სატრუსლოს მთავარი ზედამხედველის დასაძინებელი თანხში უნდა შევტარილიყავი, ვასაუბრო წყვეტილობა და სანამ იგი არ ამხანავს ყოველგვარ დაქტორს, პაულ პოპიში მისი საკანონად გამოგვეყვანა და გავგონიერებულყავი.

მიღებას გული მისდის

სანამ იმ გემმას განგებარეცხვებდნენ, განდ-დან ერთი პოლიციის მიერ დევიდის სახეობა-რეოთელი ამხანავი, რომელმაც რაღაც ჩიქვანი გან-ზიხება გავი, განცხადდა: დავით, ამას მარ-ტო მე შევასრულე! იგი გეტყვობა ანხ. პოპის ცოდს, რომელიც პოლიტიკურად სრულად ინ-დეფინიტიული იყო, და გავცოი როგორც მისი ქორის ამხანავი ამის ასპარეზიდან. ნამდვილად ანხ. პოპი თავის დღეში არ გნახა. მას ქალს უპაიო ზღაპარი თავისი ტყვეობის შესახებ ინ-გლი ელენისა და ფრანგების მიერ. ახლა ტყვე-ობიდან განთავისუფლდი, მაგონ! ჩემი თვალი ევლარ მთავარი, პაულ პოპი კი უნდა რთი ადამიანია, რომელსაც შეუძლია მათი ამბავი გააგებინოთ. რაღაც მას ძველი, ცნობი და მოგულ სამხედრო ტანისამოსი ეცვა და სხვა-რიცა ბეჭეტი გარეგნობა ჰქონდა, გულზე რევი-ლი ქაღალდის მისი ნათქვამი ადვილად დაიფარა. რაღაც ქალს ქმართა ყოველგვარ ბერი და ყა-ვა მიქინდა სატრუსლოში, ახლადმისდისა სიხივად, თან წამიყვანე რათა, პაულთან გამო-ვალაპარაკე შექმნა.

სატრუსლოში ზედამხედველს არ უნდოდა მისი შეხედვა, მაგრამ აქაც მისმა მოთხოვნამ სა-თხედად გაუღწია მოახდინა. ტრუსლად და ზე-დამხედველსა ერთი მთელი, ხოლო უცხი ანხ-ნახსა და ტრუსლის ცოლსა მეორე მხრით მიმ-ტრინის მოთავსი იყო. როცა უნდა პოპი საკა-ნიდან გაოჯიდა, ამხანავს ბუფეთი ხელბიძი ა-შეობა და წაიხიბ ხ.:—მე, პაულ, მე თუ ჩემი ასეთი პირობების უნდა შევხეობოდით ერთმა-ნების შემდეგ წაიქცა, თითქო გული წასვლო-დეს.

პოპს არაფერი ესმოდა, რა ზნეობა. ზე-დამხედველს უნდოდა წაქცილებების ეფუძლა და რეზინის მოთავსის კარი გახალა. იმავე წუთ-ში უცხო ამხანავი ზნე წაიჭიდა, ჯიშებიდან ორი დიდი დამხანა ამოიღო და დაიკვირა:—აბა, ახლა თუ უნდებო. პაულ! ორივე გაქ-რო. სანამ ზედამხედველი გინს მოიღოდა. ქა-ლიც ერთხანს გატარებულდი იდგა თვისი სი-ყვეთი.

ბატონი რიჩარდი მელაზა

ზედამხედველმა ქალი იმ წუთშივე დაატუ-სადა და მისი ქორის საკანში ჩაიჭყტა. იგი დე-მინიტი იყო, სახელი რიჩარდნი. პარა ბატონი ჰყავდა დატრევიული, მათ შორის ერთი ძეძე-წმორარი ტუტები. მთავარმა მსაჯულმა რიჩარ-დს, რომელიც წინათაც დიდი სისასტიკე გამო-ჩინდა მუშა ქალების და უმეშვებობის წინააღ-მდე, მეორე ქალსაც ავადმყოფ ქალი შეუტო-ლა და რვა კვირისათვის თანხილებით პლუნიერის სატრუსლოში გადაიყვანა. იმ წარმოუდგენელმა ძალმომერებათა აწუთება პოპის განმარტავი-ლებელი ამხანავი. მ.წ. დადგინა, რიჩარდ მოე-ცოდა. იმდროელელები გაგებინდ მალეთ გაგვეყვანა დღაღმებრძოლიდან, წინააღმდეგ შემთხვევით თავ-ის განზიხებას შესასრულებდა.

გვეყვანდით პოპის ცოლი კანონიერი გზით გაგვეგებარებულყავი. თუ ეს ზუთი ძალის გან-გებლობაში არ მოხერხდებოდა, შემდეგ მისი-თვის უნდა მივემართა. მაგრამ ერთი დამცე-ლის მეშვეობით ოროდელი ბრძოლა შემდეგ შეეს-მდით მისი სატრუსლოდან გამოყვანა

ერთ საღამოს მე ამხანავთან ერთად საკ-რინთი გავედი ქალსა გარეთ დიდი თოვლი იყო. უცებ გვა გადაგვიტარა თხოვადურთანა კაცმა. ეს სომ მთავარი მსაჯული რიჩარდი, გუთნარი ჩემს თანხმებზე. ამხანავი თხოვადუ-რი იან კაცს დაუწია და დაუძახა:—თქვენ უფრო-სი მსაჯული რიჩარდი ბრძანდებით!—დაბ, უა-სუნა უნდათმა!—რა გნახავ?—მომეცე თოვნი-ვეყიო, მიწაზე დასვით და იმდენი ვერტუტი, სანამ სრულად არ მიგბნდით. ჩემი კერტი არ დაგვტოვია, მხოლოდ რიჩარდი, რომელიც კარ-გად გარბნება თუ რისივეს სცემდნენ, ლოლუ-ლებდა: მე არაფერს შეუმი ვარ, გარკვეულ-მეტი არაფერი შეუმი ვარ*.

ამ ამბის შემდეგ ის იყო, რომ რიჩარდი რა-მდენიც კერით საუბარდმოვდით დაწვა და შემ-დეგ სიხივად გადაუყვანა თიხობა.

ორიოდდ თუ გავატარებ ჩემს სამალავში. შემდეგ ორგანიზაციის სურვილის თანახმად ავი-ტარეი დავიწყე ფოტოსანსა და ჩრდილო ბა-კარაიში.

აბხ. ბაშა ჰელსი
გარიში, ბერლინი არალეგალი
ცხოვრების დროს.

პირველად სამრეწველო ცენტრსა, ვერდა-ში გამოვედი. პროფესორ ლეონიდასის ფსე-დონიზით შემდეგ თანხე ელიპაზავი:—რას მო-გვიტარა კომიუნისტი—დაიწყე უფლებასა და პერს-იუ სილარეკისა და გაკვირვებს.

ადგილობრივ მასებში დამხვდომი განცხა-დებდათ არ სანად კომუნიტური თუ ანტი-კო-მუნისტური უნდა ყოფილიყო. ჩემი მოსმენისა. ქალკის დიდი დარბაზი გაიქცა ნაწილობრივ უმეზბით, ნაწილობრივ გაგებინა მოქალაქე-ბით: პირველი რიგებში ქალკის თავი, საბჭოს წევრები და სხვა პარტიკაცები* პირები სისდენ. რეზი ბუდინი სათაულ გავიყვანე და მთელი სა-თი ელიპაზავი. მხოლოდ კრების დასასრულს ოდნე ნოლამ მოვეხილე და დამწერებელს ვარ-გონიზები ვინე ვეყვი.

ეთილგინიერმა მოქალაქეებმა, უწინარეს ყოვლისა ქალკის თავი, იმ წუთშივე დარბა-ზი დასკრეს; სამაგვითი პოლიცია განდგა. ამხა-ნაცებმა კავდებდნენ გამიჯნეს და მაჭრის კო-ბით უკანა ეფედნენ ჩამაკიცეს. მაგრამ კიბე მო-კილე ჰაზმ ჩნდა და იმდროელელები გავხი რამდ-ენი მეტრის სიმაღლად ჩამებრძოლები; ფეხი ელირე, ამან რამდენიმე კვირა გამწველა.

ვერდალთან ბავარიაში გავგეგმეთ, ქალაქ ზელზინ, სადაც კრება იყო დანიშნული. იგი უწინარე ჩაბარდა. ბავარიელმა ყანდარმებმა ვერ გახვდნენ ამფლხა ხაზში ჩემი დაპატირი-ბა* ოქროსი ამას უკეთ მოვამზადებდი კრების ზემდგომ და გასაკავი შევრეს. მაგრამ კრების შემდგომ ისე გაკვირი, თითქო უწინმართის ქუ-დი მოვრებოდეს. როცა მეორე დილით თი ამ-ხანავთან ერთად სადგურზე გავვედი, შევამჩნიე, რომ გადაცემულ ყანდარმებს ევლად შესაკავი-სადალ დაეკვირა. ნაღობითი ფეხი პირიქის მიშობდა. ბილეთის ყიფის დროს ვერგებო, რომ მდევრე ბი მოგელთავდებდნენ, რათა მე და ჩემი თანამებავრი ვაგონში შევსულიყავით: იქ თითქო თავისი ხაზებში ვიგნებოდით მოწყვე-ლი. პირველი შემთხვევის, თავი იმ დაგვიტო-ვითიქი მატარებელში ევზადდებოდა ჩასაღდე-

მათ. მაგრამ იმ წუთში, როცა მატარებელი სადგურში შემოვირალა, მე და ჩემმა მას-მელბმა ლიანდაგზე გადავირბინეთ და უახლო-ეს ტყეში გავიროთ თავი. ყანდარმებმა ჩემი გა-ტყევა ჩიპრა შევამჩნიეს და ნამდვილი ნადირობა გამართეს, რაიცა საღამოს შევი სათამში გა-გაგრძელა. ეს იყო 1920 წლის მარტში. ტყეში კიდევ დიდი თოვლი იყო. მთელი ის ცემი ფეხზე დადგა. ტყიდან გათხოვლა შეუძლებელი იყო: ოროდელი კი თავს გამოვსუფლდით, მაშინვე პოლიციელის მუხარაბე მოგვრავდით თავსა-რეკ შემოე. ეს იყო, ცენტონისა და ევლსისდინი-ნი გარემოები ვივრტოვ. საბოლოო აპარატ-კარავი შეზობდა. ჩემი გიდაჩიხენ შეუძლებე-ლი იქნებოდა, თუ ზირი ტყეს არ დავეფარეთ ჩემი მდევრებისაგან.

შუამდგომლობა

უკვე ბნელდა, როცა მშობრი, დასვლებე-ლი და დოლოლი ობერკოკაუნი მივედით. და-ზიანებული ფეხი გამოსივდა და ისე მტკიოდა, რომ ყოველი ნაბიჯის გადადგმაზე ვეყვსოდი. ობერკოკაუნი ერთმა ამხანავმა მოგვით, მისკან გავიგეთ, რომ ბერლინსა და სხვა ქალაქებში მისი რესტრ-ტა ოფიცრებმა აჯანყება მოახი-ნეს.

უნდატრეტი ჩემი გარეცე—და. ცხადი იყო მხოლოდ, რომ რაღაც მნიშვნელოვანი ხე-ბოდა და ამიტომ მეშუქეს განსაკუთრებულ სიხივზე უნდა გამოვცხინა.

გადავწყვიტე ობერკოკაუდან ჰოფში წაქე-ლიყავი რეზინი გზით, რათა იქ ახალი ამბები გაეფეთ. სადგურის შესასვლელს ყანდარმი იდგა, მან მე და ჩემი თანამებავრი ყურადღებით აგ-ვაყოლაოვრა და შემდეგ სადგურის წინთაში გაქპრა. ძლიეს მოგასწართი შესვლა, სადაც უკ-ვე თხოუშებოდნენ მზავრი იჯდა რა ოროი ყან-დარმი შემოვალა: მომიხივებს მათ გველოდნი. მე უარზე დავიგდე. ცხარე შელაპარაკების შემ-დეგ გავიგდნენ: არ გასულა ორი წუთი და უკან დამბრუნდნენ ყანდარმების მთელი რ.ზიმითი. დაქტრა დამიბრძო.

ჯიშები მუდამ ხელით საკრულ ყუბარს ს-ვატარებდი, მუღის სისწრაფით აზოვლე და და-ვიკახე:—ოროკარი კი ვინმე ხელს მასხლეს, მიე-ლი ვაგონი ეფედებდა მეთქი. მე უკან აღარ ვიყვანი უკუდებოდი ლინისიბების წინაშე. შეე-ძებოდა იმ არტე-დარგვის და პანისკი, რომელიც ჩემმა სიტყვებმა გამოთქვა. მზავრე-ბი ფეხზე წამიკინდნენ და წიგლი-კივითელი კა-რებს ეცენ, წ.მდარბიენ კვლავ წინ გარბო-დნენ; ამასთანავე გაიბიხდნენ:—ნუ გვწმინათ, ნუ გვწმინათ! რ მდენივე წუთის განმავლობაში გა-ვინი დატარებდნენ და მისი ყუბარითი მარ-ტო დარჩი: თითი ჩემი თანხმებელი სადაცე გამკარავებოდა. პირიქით გადგებტი და თანს ვუშველე. სადაცე ბალის ლოზეზე მომიბდა გა-დახბოდა, ჩამოეყიდე და ინალამ ყუბარა არ გამიქცა და უახლოეს ჰავრში არ აფერხდა.

ჩემი გასიხვდომი ფეხი საწმინლო მტკიოდა და ჰოთამდედნე მოესიწინალოდი. იქ დაწერი-ლებით გავიქცე ოროკ-ტო-ოფიცრების ამბოხ-ბის ამბავი.

გამოლა პაპის ამოცხმის დროს

ამ რიგად გამართლდა ის, რაც კომუნი-სტურმა პარტიამ კარგა წნის წინათ ოქინასპარ-მეტყველა და რაზეც იგი უმლამ მოითხოვდა მეშუქს, რათა მათი სიხიხილ არ მოედინე-ლიყო. ამ პირობებში არ მინდოდა და არც მე-შეძლო ჰოფში დაგრეზნოლიყავი. მთელი ჩემი არსებითი ფოტლანდისკენ მივისწრაფოდი, რათა

სანდო და ბრძოლაში გაიმორჩილებოდა მუშებთან და ამხანაგებთან ერთად თავდაცვა მომწველი დიდი მასშტაბით, პოლიდან ფალცენტრალში რკინიგზის გზით წასული სივრცე იქნებოდა, მტრით რომ ყველა სადგური და პატარაგზის ბაგრაირილი დაზარალებული იყო საცხად, მათ ხელიდან ვეღარ გასვლავდებოდა. მასსადავებ უნდა შეეცადა ფოტოლაში ქვეითი დაზარალებულიყო.

დიდის გაკრებილი ვაირობი ჩემი ნაღობით ფეხი ზეით საათის განმავლობაში. არაქათი გაბნეულია. ფეხი ზეით და უფრო მისივდებოდა. გახაზი ზრით სახადილოს პატარის ფული შეესაფარა, რომ სახადილო ეტლით ოლინკანზე მივეყვანე ფოტოლაში. როცა სალაშის ოლინკანში შევიღეთ, ნეგატივმა სახადილო ეტლიდან ხელი გადმოაღება და სახლში შემიტანეს. მეორე დილით მოვიბრუნე ფალცენტრალში წამყვანი მხითი. ისეთ მდგომარეობაში ვიყავი, რომ ამხანაგებმა უფრო მითხრეს, მაგრამ ავტომობილი გზიდან ღარი საფარსავე გაივლი და შეადილას ფალცენტრალში ათავსეთ თავი.

განაიარალები თუ არა რაიხსენი?*) ვიკონზე მისვლისთანავე, ვიკონი, რომ ფალცენტრალში ჯარი იყო დაზარალებული, რომელიც მე მეტყველა. ერთმა ამხანაგმა მითხრა, ზოგიერთი წყნებაი რაიხსენის განიარალების მომხრე იყო, მაგრამ სხვა ამხანაგმა წინააღმდეგობა გააკეთა, მტრით, რომ ამას ძნელად შესასრულებელ საქმე სთვლიდა.

დავუყვანე აღარ შემოვლენდა, სწრაფით უნდა გვერდებოდა. მოვიბრუნე, სამკაროთ თავი მოვუყვანი ეტლით იქ მუდრი და სამხადილოსი, რათა რაიხსენის მოვლენილობა თავს დაესხა. მითხრა და იარაღი ადგევითა, მაგრამ სამან ამხანაგები შეკრებილდნენ, რაიხსენი ქალაქში გადიდა ზემოდან მოსული ბრძანების თანახმად. იგი ბრძანებისათვის უნდა წასულიყო იმავით ჯარის მისამართებში, რომელსაც უკვე ცხადი ბრძოლა ჰქონდა გამართული მუშათა რაიხსენთან. საიმიხედო გულწრფელად მომიტყა, როცა ეს ამბავი გავიგე: უწყვეტად და ელმანადი ჩემი მოვლენები ამხანაგები. დაუფრებოდი ჯარის მთავარი სადგომებიც გაიქცა, იქ რაიხსენი უნდა სახადილო ავტომობილი დგება ზანხით და ტერიტორია, რაიხსენის პატარა რაიხსენი იყავა. ჯარის უდიდესი ნაწილი უკვე გასულიყო ქალაქიდან.

ექვსი ამხანაგის დახმარებით გავიარეთ უნდა ჩამოვხრილი ჯარისკაცები და დავეტარეთ ბრძოლა ზენზინსა და ავტომობილებს. ამ რიგით ჩამდნენ თოვტი შევიდნენ, მაგრამ ერთი ჯარისკაცი ხელიდან გაგვისვლიდა, მიმავალ ჯარის დაფრია და ყოველდღე უამბო. ჯარი მაშინვე უნდა დაბრუნდა, კოშკის მახლობლად ბრძოლა გამოიჭრა მუშებსა და ჯარისკაცებს შორის. პირველად რამდენიმე ჯარისკაცი გავიარალები, მაგრამ შემდეგ იძულებული გახდნენ უნდა დაეგვიდა და გავუფრთხილებოდნენ, რადგან ორგანიზაციის, ისე შეიარაღების მხრით უპირატესობა ჯარის მხარეს იყო.

გაუფრთხილები დენდა დაავიწყდა. არასოდეს ჩემს სიკეთესში იმდენი არ მითხრია. ამ ერთი სიბრძნის დროს ფეხი თითქმის გამობრუნდა. როცა მდგომარეობა თავი დაავიწყდა და ავტომობილი მივედი, ვიგრძენი, რომ ფეხი აღარ მტკიოდა.

ქუჩაში ორიოდ მუშა შეგვეყარა, ვკითხე რა ღონისძიებას უფლებდნენ მონაპირეებელი უნდაეზის ჩასატარებელი მეთუი. მისახულებს, ამ სწორით ამ წუთში მუშათა საბჭოს დიდი კრება ჰყავს მოწყვეტილი. მაშინვე იქით გავყვარდით. სანამ შენობას მივალწვედით, დაინახე, რომ კრება ხორბელმწოდო და ხალხი უკვე გარეთ გამოშლიდა. შევსახეს: უკვე დაბრუნდით დარბაზში, მე მუშებისათვის მინშენდოვანი რამ მაქვს სააღმოსრულო მეთუი.

*) რაიხსენი ექვია ჯარის, რომელიც შინაური წესრიგის დასაცავად გერმანიას დაუტოვა გერმანულმა არმიაში. იგიც ნაზერით პოლიციის როლს ასრულებდა.

მუშები იარაღდება

ერთ წუთში უზარმაზარი დარბაზი ხელახლა აივსო, სიტყვა ავიღე და მთვინივე ქალბერი გასულიყვნენ. ამ მოთხოვნამ დიდი შემოთხვევა გამოიწვია; ქალბერმა დარბაზი დასტოვეს. კარები ჩაეკეტებოდა, დარბაზებიც დაეკეტებოდა, რათა სრული საიდუმლოება ყოფილიყო დავალი. მაშინ მეშვებს შევეკითხე, მითხრით რა გადაწყვეტილებას ადგინებთ მეთუი. საყვედლოთ გაიკრები. გამოსვლამა გადაწყვეტილი, სხვაფერი დიდებს აწუხებდნენ. მე განვცხადე:— ეს არ გვართავია არაერთი შემთხვევაში, მგავარაობა მტრით სერიოზულია, ოლინკი კი არა, დაუფრთხილები მოქმედებაა საჭირო. სხვა ადგილებში მუშებმა უკვე ერთბაშად რაიხსენის, ჩვენ გულგრილობით როდი უნდა ვუტყვიოთ ამ ბრძოლას, არამედ შევიარალებეთ და ამხანაგებს მივეშველით.

ჩემს სიტყვებს დიდი ალტკიებით შეხდნენ. მაშინვე წინადადება შევიტანე ყანდარბაზი სამართლებლო შეკრებილიყო, ყანდარბაზი გაგვეიარაღებია და შემდეგ იერთი მოგვტანა ფალცენტრალში დაზანებული რაიხსენები. ჩემი წინადადება მიღებულ იქნა. ყოველი ოლინკისგან მივიღე, რომ ყანდარბაზს წაადგინეთ არ გავტოვებ ჩემი განზრახვა.

დიდით შემოთხვეული სახე ჰქონდათ ყანდარბაზს, როცა ფანჯრებიდან გადმოხედეს და სამართლებლო სიან ორი ათასი კაცი დანიხეს თავმოყრილი. იგრძნეს, საქმე ეცვალა და იარაღი ბარბაცდები გამართეს ქუჩურებთან და გარეშთან. იძულებული გახდნენ შესავალი ნაჯახებით და ცუდებით შეგვედრეს. გაიმართა ხელისართული ბრძოლა, რომლის დროს რამდენიმე ყანდარბაზი მსუბუქად დაიჭრა; ზოგიერთმა იარაღი თავის ნებით ჩაგვადო, სხვები ძალით გავიარალები. მთავალ კარბაზს გარდა, ხელთი სასრულები უწყბარებით საცქ ყვებოდა და ტყვიის მარტყვლებში ჩაივლიდა ხელით. ყანდარბაზი დავატყვევეთ და იმე გაეყოფილეთ.

ერთი საათის შემდეგ რამდენიმე ამხანაგი ჩავსეთ ჩამორთმეულ ავტომობილში და ფალცენტრალის კოშკისკენ გავისრულები, რათა ულტიმატუმს გადავცეთ ჯარის უფროსისთვის: გზად იარაღი აიყვანეთ, თორემ ყოველი მხრიდან მეშვები აღუყას შემოარტყამენ ფალცენტრალს მეთუი.

ულტიმატუმის დაასრული ჯარის უფროსმა ჩვენი მოქმედებით დაატყდა, ავტომობილი დაიტოვა, ხოლო აუფრებახედენ დიდი რაზმი გამოგზავნა ჩვენთვის იარაღის ასაყვლათ.

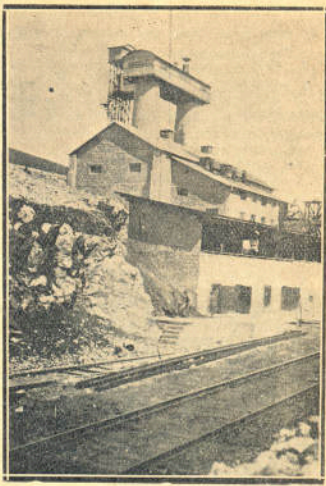
მუშების გარკვეული ნაწილი დაშალა

იმადე ღამეს აუფრებაში ცხადი ბრძოლა გამოიჭრა, რომელსაც ჩვენთვის დიდი ზიანი მიგვეტანა: მხოლოდ რამდენიმე ამხანაგი და მხოლოდ, რაიხსენის ტყვეთა მოქალაქე ერთი მოიჯარადრე, რომელიც პერანგის ამნა ამდგარიყო და ფანჯარაში გამოიხედდა.

ნისკეს დამტყვების შემორევა უტყვევლ იქნა და ჩვენ გავაწყვეტილეთ მკაცრი ზომებისთვის მიგვეტანა. აუფრებაში დავსტოვეთ და სადსადსა მხრიდან ფალცენტრალისკენ გავსწვიეთ. მაგრამ მტრებმა იყინას საფრთხის მოხედეს, როცა ავტომობილებით ფალცენტრალში შევიჭრით, ბუდე უკვე ცალკური აღმოჩნდა. ჯარის უკან დახიბა ქალაქ პალაუტისკენ, რათა ეთუარ ათასეული შეერთებოდა.

ჩვენ არ დავცეპიყვლიდით მიღწეული გარეჯებით, მით უმეტეს როცა გაიჭრით, რომ მთელს გერმანიას, გამსაყვრებით რუკის ოლქში მუშები გადართები ეგრძეიან კაპის და ტრუტვიუს ჯარებსა. ჩვენ არ დავიკრეთ კაპის დამარცხების ამბავი და გადავწყვეტილთ იარაღი არ დავცევია, სანამ რუკის ოლქში რამდენიმე ასი ათასი მუშა მდგარი ბრძოლას აწარმოებდა კონტრარევოლუციის წინააღმდეგ.

მუშებთან პირის პარხნა

მოწამეთს კირის ქარხანა ამუშავდა თებერვლის პირველ რიცხვებში. ამუშავებობს დიდენ ქარხნის სხვადასხვა მოწყობილობებს არ გამოუმუშავებიათ რაიხსენის მუშელებთან დიდეჭეტი.

ქარხნის საიდუმლოებელი სამუშაოები შეასრულა ხარკოვის სახელმწიფო საიდუმლოებელი საზოგადოებამ „ტრუბოსტრომ“. ჯერ-ჯერობით კირის ქარხანა ითვითალალორათ არ მიუღია ს. მ. უ. სანკოს.

ამემაღ „ტრუბოსტრომ“ აწარმოებს მუშათაში იმ მიზნით, რომ გადიდებული იქნეს ყოველდღიური პროდუქცია. ს. მ. უ. ს. გვემით ქარხანამ ყოველდღიურათ უნდა დამზადოს 2200 ფუთი კირი.

სურათზე—მოწამეთს კირის ქარხანა.

მთელ ფოტლანდში პუნტები გავმართეთ წითელი არმიის მოსაწყობად. ყოველი კუთხიდან რევოლუციონერი მუშები მოგაწყვედნენ, ჩვენ ისინი შევიარალები და დავიარაღეთ. რადგან წითელი ჯარის გამოსაცხებათ ფული იყო საჭირო, პუნტებში კაპიტალისტები და ომის საცულონიებებს მოვუწოდეთ დანიშნულ ადგილს თავი მოეცინათ. დარბაზში უკვე სამსოყოდ სქელ ჯვრითი კაცი იჯდა, როცა უიარალოთ, მხოლოდ ერთი ამხანაგის თანხლებით შევიდით და ვიკითხეთ, გსურთ თუ არა გერჯეროებით 45 ათასი მარცა გავტოვოთ კერპანა წითელი ჯარის საკირობისათვის მეთუი. რამდენიმე წუთი მთხოვეს მოსაფრთხილათ.

მიოლმარაკეს და გამიცხადეს, მათ ვართ არსებულ ძალთა განწყობილებას დადგომიარალოთ და აღნიშნული თანხა მოგაწოდებოდა. მხოლოდ სურვილი გამოსთქვეს, რაკი ყანდარბაზი, პოლიცია და მთავრობის ორგანიზები განიარალებული იქნებინა, წითელმა გვარდამ იხრუფის წესრიგის დასამყარებლათ და ძარცვა-გლეჯის თაოდან ასაცილებლათ. ამას ჩვენი საკუთარი ინტერესები მოითხოვდა. ჩვენ ეს ცხდილობით უწინდურ ელემენტებს არ შეგებლათ რევოლუციის დროში.

(გაგრძელება იქნება)

მაქს ჰელტი.

ამ რამოდენიმე თვის წინად აქ იყო გაშლილი, მწვანე მობილიზაციის ბინდარი.
ახლა მხოლოდ სოფლებიდან მწყემსები აქ აღიჭრებიან საკონსტრუქციო, თევზბაღი სიყვარული, რომელსაც დროგამოშვებით არაფერია მწყემსის სალამაზის ხმა, საქონლის ბაღილი და მატარებლის საკონსტრუქციო.

გელა კი სურათი შეიცვალა.
ახლა კი უნდაზარი მინდარი, გადაჭიმული არმდებრივ კომპლექტის მინდარზე, დაფარულია კარები, რომლებიც თეთრად ელვადებენ ზაფხულის მზებზე.

ბოტო-შ. ფურცხვანიძის
ბანაკის მობილიზაცია

ოდესღაც წყნარი მიდანი დღეს სოციალისტურ დიდებას მიაღწევს. მისი ჩასვლამდე ბანაკის არაფერი წარმოადგენს ადამიანთა „საკაპს“, სადაც დაფუძნებულია ასეული წითელი არმიები. ისინი ჟრიაშული, ხმა-მალული ძაბილი, სიმღერა.

გაკვირვებით უნებრედ კარავთა თეთრი ქალაქი შორი მთიდან ჩამოვლილი თუშები და მთოვლები, უჩვეულოა მათთვის ეს სურათი: მრავალჯერ ჩაუვლიათ მათ ახმდებრის გვერდით, მუშავენებით აქ, ხის ჩრდილში, გველით და კარავით დატვირთული პატარა, მთის ციხეები. დღეს კი სულ სხვაა; დაიწყო მთებს შუა მდებარე მინდარის სიყვარული, კარავთა ქალაქი დამკვიდრდა აქ.

სინათლე. მუზე ამოვო თავი და თავისი პირველი სიხვები სტოროცხა თეთრად შედგის კავასიონს.

გამოიღებია ბუნებამ. ახმაურდა არე-მარე. გაისმა ფრინველების ჟრია-მული და მხიარული სტეხვა.

შორით მოისმის ჟრიაშის ჟრიალი: ეს გოლებიც მიდიან მინდარათ სამუშაოდ.

დილის ბუქმა გარკვევა ჰაერს და გამოავლინა ბანაკი.

ამოიჩინა კარავთა ქალაქი.
თეთრი კარებიდან გამოიშალენ არმიელები ნამძინარეუ სახეებით და შეუდგენ პირის ბანაკს.
ჯერ გრილია. ნაშის მწვანე ალმასებებით ელვადებენ ბალახზე. არმიელები მთიარულად იმანენ პირს ცივი, ანკარა წყალი. აგერ, ენთ არმიელს გაუღდება პერაზგი, ტანზე ისხურებს წყალს და თან გაიბახის.

— ძალიან კარგია დილით ცივ წყალში ბანაობა—ჯანსის სისალა.

მას პირსახოცი ზელში შეკურებენ მისი ახმაზგი, ცუტია გულით უნდა მიპაპოს მიბანევი არმიელი, მაგრამ უმთხიან დილის სიცივე და ციხეფილდება მარტო ცივი წყლის შესხმით პირზე.

არმიელები მორჩნენ პირის დაბანას, იწყება კარავების დაღება—დასუფთავება, სწრაფად ასრულებენ არმიელები ამ საქმეს. ანახდებული არმიელები ლოცნი, იგება კარავი და ახლამბალი მიდამო.

— ამიჯობაზე! ისინი მორჩილის ირბიანი ძაბილი. არმიელები მწყრავად დგებიან კარავების წინ.

იწყება ამოკითხვა, რომელმაც უნდა გამოაკეთოს, იქვეა თუ არა ყველა არმიელი.

გელა საქონლა მატარებლის გაშლა, რომელიც მოდუნებენ ცოტათი თუ გვერად ძილის დროს, საქონლა ენერგიის დაგროვება კუნთებში და აი, იწყება დილის ნაფარდი, როგორც უწოდებენ დილის გარეშის არმიელები.

სასიამოვნოა ამ დროს ბანაკის ნახვა: რამოდენიმე ათასი არმიელი მწყურარად, ლამაზად ასრულებს ვარჯიშის სხვადასხვა სახეს, რიტმიულად ამოირავენ სხეულის და ზელების.

მოთად და გარეშის და შედეგ საუზნე.
გელა იწყება ბანაკად სერიოზული საქმიანობა.

არმიელები დაწყებული ჯგუფ-ჯგუფად გამოიშენენ მინდარს და მოეწყვენ სამეცადინოთ.
დაიწყო პოლიტმეცადინეობა.

ჯგუფის ხელმძღვანელი წიგნი ზელში უქსნის არმიელებს მზრგვ გაკვეთილს.

აი, პატარა ხევის პირას, რომელშიაც ჩამოხრის მთის ანკარა წყალი, მეცადინეობის გრთი ჯგუფები. ამ ჯგუფში არიან ახლები ახალგაზრდები, სილბაილიან. ხელმძღვანელმა გათავა ახალი გაკვეთილის ახსნა და შეუდგა გაეითრებას, რა-

ფოტო-შ. ფურცხვანიძის
სროლა ტყვიამფრქვევლებიდან

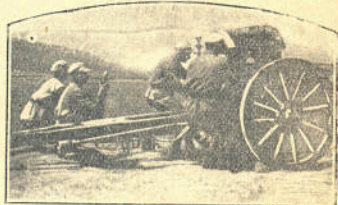
თა არმიელებს არ დაეწყო მეთვითებული ცოდნა.

ბიძისმცველი ბათიაშვილი, გელა ჰე ლეგიონის წითელი-არმიელი, რომელიც ჯარში გაყვავდნენ მირაქის ველზე გარაულებოდა ცხვირს ფარას და რომელსაც არავითარი წარმოდგენა არ ჰქონდა პოლიტიკაზე, გელა თამაშად აძლევს პასუხს ზელმძღვანელის ყოველ შეკითხვაზე.

ტყუილად მოსურებენ ენზე დაკვირვის ბათიაშვილი რომელიმე შეკითხვით. არა, მან უფრო კარგათ იცის, თუ რისთვის არის გაწვეული წითელი არმიის რიგებში და რა მოვალეობა და-

აკისრა მას ზელისსუფლებამ, როგორც წითელი მებრძოლს. ბათიაშვილმა იცის კარგათ, თუ როგორ უნდა მოიქცეს არმიელი საქალაქო დიდების დროს, როცა მას გაუშვებენ მთავრობიდან იგებულბაში მეცადინეობის გათავისებას, ისიც იცის, თუ რაზე უნდა ესაუბროს გლეხობას, როდესაც დაბრუნდება სოფელში.

მრავალმა არმიელმა აქ, ბანაკად გაიქცო კომუნისტური პარტიის ისტორია და მისი საქმიანობა. აქ გაიქცნენ მათ ის დიდი საქმე, რომელიც შეასრულა ამ პარტიამ და რომელსაც იგებულბაშიდან საბჭოთა კავშირში და მთელ მსოფლიოში.

ფოტო-შ. ფურცხვანიძის
არტილერიისტები

და როცა მოთადდება პოლიტმეცადინეობა, არმიელები მიეშურებიან მთავრობის, სადაც მოთავსებულია ბიბლიოთეკა და მთარავენი ბიბ-მაგაზინი თბილისი მოუწინებს და ისეთი წიგნი, სადაც აღწერილია ლუწინის ცხოვრება.

კვლევ ისმის ბუკის ხმა.

პოლიტმეცადინეობა დამთავრდა. ცოტა ხნის შესვენების შემდეგ დაიწყო სამსუხრობო მეცადინეობა.

სახალისოა მეცადინეობა მინდვრათ, სუფთა ჰაერზე.

ყოველივე წვრილმანს საუფრთხისო ითვისებენ არმიელები გაშლილ მინდვრზე, რომელსაც ირგვლივ თავს დაჭყურებენ ტუტი შემოსილი მთები, დაღლილობის არც კი იმჩნევენ არც მეთვლიანი, არც არმიელი.

გაშლილ მინდვრებზე ნახათ ყველა სახის მეცადინეობას.

აი აქ არმიელები ეცნობიან ზარბანტებს.

ბრისანდელ გამოიყურებოდნენ პირდაპირ ბრძოლის დროს ანადგობენ ყველაფერს, რაც ანადგობა გზაზე. რომელიც არმიელები სწავლობენ ზარბანტების მომხარებას, ეცნობიან მის ნაწილებს, დამიხვებას.

ადილი არ არის არტილერიაში სამსახური არტილერიის ტექნიკად უნდა იყვნენ წერა-კითხვის კარგათ მცოდნე, ჯან-ლომით სავსე, უნდა ჰქონდეს საუფრთხო მხედველობა, სენა.

და მართლაც, ყოველი არტილერიისტი არმიელი საუფრთხოდ გამოიყურება. ჯან-ლოია ნი ჰიჭებია თამაშობრილი აქ. აგრე თავილით არ

დასტოვებენ ესენი ბრძოლის ველს; კარგად იციან მისაში ამოღებიც.

არა ნაცლები ბიჭები არიან ცხენოსნებზე, რომლებიც მეტადინგობენ გაღმა, ბანაკის აღმო-საფლავით. მარჯვენა მართვენ ცხენებს და კობ-ტაყად არიან გამკვირვებულნი უნჯარზე.

ჭეშოთ, იჭიო, სათქვენაც იშორებებიან კარა-ვებს; არმილებიც სწავლობენ შაშვან თოფის მოხატვისა და აკეთებენ სხვადასხვა სახის ვარ-ჯიშს შაშვანით.

პოლიტმეცადინეობა

აქ განუწყვეტელიც ისინი მეთაურების ბრძა-ნება, „მარცხიბი“, „მარჯვნივ“, „დასწევითი“ „სროლა მუხლით“ და სხვა.

მეტადინგობენ კი ჩაკიტიკიტებენ ტყე-იანურქვეშა, სწავლობენ მის რთულ მოწყობი-ლობას, იღებენ მიზანს შორეულ საგნებს და თან ყურს უდებენ ათვლის უფროსის ახმა-განმარტვისას.

შენ იცი, უამბობს ერთი მეტყვიამურქვევე ჯავის ახმანავს, 1-ლ ლევიონში იყო მეტყვი-ამურქვევე ვაზით. მასკოვში თურმე შეჯიბრებო ყოფილა მთელი ამოის ნაწილების მეტყვიამურ-ქვევებისა, გაუუზავნათ იქ ვანიძეც.

როცა მასზე მიდლა სროლის ჯგრი, მიაყენა ტყვიამურქვევი და სამიხვე ფიცარი შუა გულში ტყვით გადასტრა, ისე, როგორც სამართელით.

ამ ლაპარაკს უფრთხილებიან სხვა არმილე-ბიც და იწყება საუბარი მეტყვიამურქვევე ეთა ცხიფობიდან; იგონებენ სხვა და სხვა ამბებს ნახულს და ჯავიონის და, ეტყობა, ყველას უნდა გულში, რომ იცოდნენ საუკეთესო სროლა ტყვი-ამურქვევიდან.

ახლოდებდა სადილობა.
* * *
შემე საკმაოდ მაღლა აიწია ჩამოცხა, მომიღიდათ არმილებს უნებურად იმზირ-ებიან იჭითენ, სადაც იზარშება სადილი საველე სამხარეულში.

ჯერ კიდევ მალე არ არის მჭიდრონი სამა-რეულობით ბანაკად მოარბილების სადილი დროებით იზარშება მოარბე კვებები.
სრულ სამ საათზე ბუკა მოიყვია არმილე-ბი სადილათ.

გათავდა მეცადინეობა ველად. ეხლა შეი-ღება დასვენება ლაშაშიღი.

მაგრამ ვერ დაისვენებს ის, ვინც არ იცის წერა-კითხვა. ასეთები კი, სამწუხაროდ მოაქვდა არიან ბანაკად. მათ ბანაკად ყოფინს დროს უნ-და შესწავლონ წე-რა-კითხვა.

სირცხელიც იქნე-ბა, რომ არმიელი სოფლად დაბრუნდეს უცოდინარი. ს. ნ. ვ. რომ არა იცნეს რა, მესობლებიც და ს. ც. ი. ნ. ე. ბ. ე. ამიტომაც, ისინი, ვინც არ იცის ჯერ წიგნის კითხვა, ჩასწერებიან მსგელო ასოებით დაბეჭდილ წიგნს და ასო-ასო კითხულობენ „წითე-ლი არია — მშრო-მელთა დამცველი“.

აქედან უფალი ბა-ნაკი

ასეთი ლიხუნებით დაიწყე ქართულ წი-თელ ჯარში წრეულს სამხალის ბანაკო-სათვის.

ერთი ნაწილი მიერეს გჯიბრებოდა ბანაკის საუკეთესოდ მოწყობაში.

წითელარმილებიც და მეთაურებიც ცდი-ლობდნენ, რაც შეიძლება ლაშაზად მოეწყოთ საზაფხულო ბინები, რომ შეეძინათ საუკეთესო პირობები მეცადინეობისათვის.

ამ ცდამ ტყუილად არ ჩაიარა.

დღეს ქართულ წითელ ჯარს, როგორც სა-კადროს ისე ტერიტორიალურს, აქვს საუკეთე-სოდ მოწყობილი ბანაკები.

ჯერ კიდევ არ დამთავრებულა ბანაკების მოწყობა.

ეს ითქმის, უპირველეს ყოვლისა, ტერიტო-რიალური დივიზიის კარავთა ქალაქზე.

№ ლევიონის შტაბის უფროსი და პოლიტ. ხელები გრძელი ბაწრით ხომავდნენ ვეებრთე-ლა მიწის ნაკვეთს და აუბიკ ასობდნენ მიწაში პალეებს.

—აქ—სიტყვა შტაბის უფროსმა,—უნდა და-ვსდგათ ლენინის კარავი ლევიონის მასშტაბით.

ეს კარავი იქნება მოხალისი. იქ მეცადი-ნეობის გათავებისას თავს მოიყრიან არმილები

და მეთაური და კულტურული გართობებიც გა-კარგებენ დასვენების დროს.

კულუბები, კინო, რადიო—ეს ყველაფერი არის ბანაკში.

თუ ძველად მეფის ჯარი გადიოდა ბანაკში იმისათვის, რომ თვითკრობას ტბილად გაეტა-რებინა დრო ბუნების წიაღში, დღეს წითელი ჯარი ბანაკად გადის იმისთვის, რომ იქ მინდ-რად, უფრო განამტკიცოს თავისი სიძლიერე და გააბას მჭიდრო კავშირი გლეხობასთან, რომელ-თანაც ზაფხულობით ახლოა წითელი არმია.

ბანაკათ გასული წითელი ჯარის ერთ-ერთი მთავარი ამოცანა—დაუახლოდეს გლეხობას, დაეხმაროს მას ჯავრცელის გლეხობაში ის ცო-დნა, რომელიც ასე საჭიროა სოფლად.

ბანაკად ხშირად ნახავეთ სოფლიდან ჩამო-სულ გლეხებს, რომლებიც ესაუბრებიან არმი-ლებს და მეთაურებს, სთხოვენ რჩევა-დარიგებებს დახმარებას.

თავისუფალ დროს არმილებიც ჯაბუ-ჯაბუ-ფათ მიღობ სოფლებში, ეხმარებიან გლეხობას ეწვეიან ავტოციას კოლექტივების სასარგებ-ლოდ, უზრუნველყოფენ გლეხებს წიგნებს და ასწავლიან სამხედრო საქმეს.

გლეხობა ყოველთვის მოუთმენლად მიელო-დება არმილებს. გლეხი დარწმუნებულია, რომ არმილები არ გასთვლიან მის ყანას, არ აი-კლებენ მის ბაღ-ვენახებს, არამედ მიეშველებიან მას, გაუწყვენ დახმარებას.

ტრინსიდელმა გლეხმა, როცა დილა ადრი-ან შუბა ურეი, დაჯდა კოფოზე, გაიხდა გო-

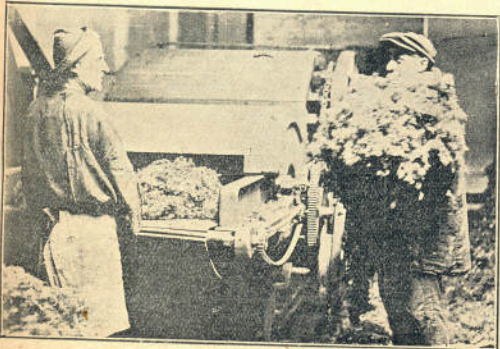

დოქტორ-შ. ფურცხვანიძის
ი ს გ ე ნ ე ნ

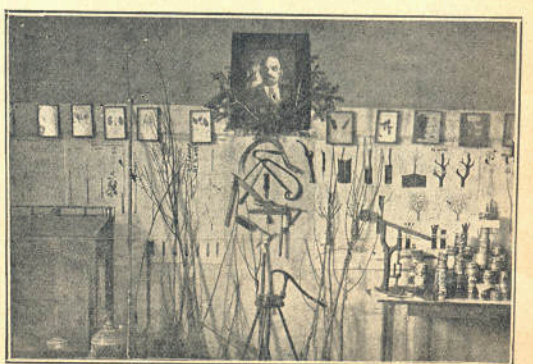
ისსაკენა დაიწაბა მხერე თეთრად მოვლევარე კარავთა ქალაქი, სიამოვნებით წამოიძაბა:

—მე ვენაცვალე, მოსულან ჩვენი ბიჭები საზაფხულოთ!

ი. ხუციშვილი.

ქუთაისის შალეულის დაბრიკა—სანჯი მანქანის გასტეხა მატყლით.

მუღმივი აგრონომიული გამოფენა გორში

კომუნა უღახოში

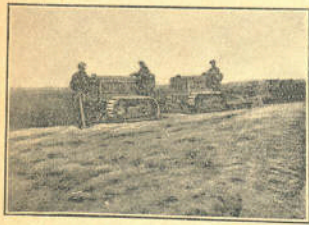
ახ. მაია ორახელაშვილის სახელობის კომუნა

(ზომო-მელი, კახეთის მაზრა)

ა. კაპულია

წითელი წაბრისკა

ზემო ქვემო პატარა სოფელი შირაქში, დაახლოებით 300 კომლი მცხოვრებელი იქნება იქ, გზა ქედისათვის ასეთია: ჯერ წირის სადგურიდან 40 კილომეტრი უნდა გაიაროთ. ერთი ლამაზი წითელი წაბრისკა, ეს უკანასკნელი დიდ მოხრდილი დაბაა მუდგელი მთასაგორით,

ტრაქტორებით მიწას ამზადებენ
ვენახისათვის

მეტეი ნაწილი რუსობაა. ძველ დროს აქ ჯარის ნაწილები იღებდა და ნაშთი მრავალი გაზარებულია დარჩენილი. ცხეთისან პოლკის ძველი ყაზარების მხრებში მოთავსებულია სამხრო აღმასკომის ცენტრალური. დამის ზემო ნაწილში — არტილერიისტების ყაზარები — ნახევრად გამოუყვანილია და მიწერულია ზოგი მშენა და შეკეთებისა და ზოგი მუთავსებისა სხვადასხვა დაწესებულებები: კლუბი, ფსტატ-ტელეგრაფი, წითელ წაბრის რაიონი „სემიკიჟო“ რაიონი და სხვანი. ჯამოსადელი ქარბნეცი აქეთ. იწითია აქ მუდგელი, რომელიც რამოდენიმე დიღურის მუდგურის არ სუსესს. ჯაქტრელებიდან განსაკუთრებით ზევის მომცემი ჯიმი „ხელონა“.

გულ-შირაქისკა

გულ-შირაქისკენ ცენტრით წავიდეთ. მალე იწვება შირაქის თვალმოწყდელი მინდორი, რომელიც დასერილია პატარა-პატარა აგარაკებით. მესხერები ელდარიდან და სხვა გარეზიდან აქეთვე მოდიან: ნელნელა მიწვევს სახეზღო საძირვებისკენ. სუსსიანმა ხამთარმა მეტეხისკენ დიდი ზარალი მიაცუნა. დიდძალი მატყალიც ცხვარი დაფოცა.

ცხვრის ფარა საძოვარზე

ტობათ
ურატორის გუგუნი მოცემსა და შორს მწვანეთი აბიზინებელ მინდორისკენ შავი წერტილები შევინჩეთ. ეს ალმაკომის საბჭოთა მეურნეობა ყოფილა. აქ პირველად, შირაქში, წყლის ჩაღვრით საძირვები მარტყელებისა საბჭოთა მეურნეობისათვის, დაიფიქრო აქეთ 1000 ჰექტარადი და კიდევ გაზაფხულის თესლს თესავენ.

ერთ ალაგას ბინებიც ენახეთ. მუშები მიწურები ჩამალულან. მიდის გაცხარებული მუშაობა: თესლ სწმენდენ ტრიტები და ფორმალნი წამლავენ გეოდის საჭაღ მანქანაში. აქ ბევრი მანქანა-იარაღებია თავმოყრილი, მხოლოდ საფარის შექმნისთვის გამოცის კვეშ ყრია.

— მაღლ საფარი უნდა გავა შენოთ, წალცი უნდა გამოვიყენოთ აი ქეზაკ ცეკსუთვებით, — ლაპარაკობს უფროსი მუშა. მართლაც, წყლის საკითხი შირაქში მუდგელ საკითხია...

ალმაკომის მამულიდან 6-7 კილომეტრითა იქნება ზემო ქედის ცენტრში.

საინტერესოა შირაქი. აქ ლინიერი, მსუქანი და ბარკიანი მიწებია, ხორბლეულის მოსავლი ჯალღები იცის, მხოლოდ ადგილ უნდა დაითესეს ყველაფერი და ნიადაგი დროზე მომადდეს, რადგან საშენილო გეოლოგი იცის ზღუდლობით, და წყალი დასაღვავათ ძლიერ იშვება.

კომუნაში

სოფლის შესავალში ვეჭვრეთ, 20 ჰექტარზე მეტი მიწადი არის მათელთი შემოვლილი. გზის წინა მხარეზე მოსახსნის ორსართულიანი დიდი მშენა და მის გარშემო რალაცა და მისი მხარეზე მოსახსნის ორსართულიანი ენერგული და ქვიანი გლეხი ყოფ. მუდგელში კობა ჩოხეც ი. ის არის ამ კომუნის ორგანიზატორი და სულის ჩამდგმელი. ურისოდ არაფერი ეთქვება. კობა გათენებთან ლამის ათ

საათამდე სულ ფეხზე ტრიალეს. ის ყველგან არის, მან ყველაფერი იცის, და თუცდ ოფიციალურად საგარეო საქმეთა კომისარად ითვლება, პ. ი. გარეთ მოსაგვარებელი საკმებიც ევალეს, „მინასტომისა“ც ასრულებს. ჩვენგან სანჩი პროფესიით აგრარონებიც ყოფილი. კობას აგრარონების დიდი სიყვარული აქვს და ძალიან გაუზარდა ჩვენი ჩახელა. კომუნაში საკუთარი აგრარონიც ჰყოლია. კობა მაშინვე გავეცილა წინ და დამგეოლოგიებთან მთელი თვითი მუშაობა.

კომუნის შიგნით

ქედის კომუნა დაარსდა 1926 წელში. წევრები, რომ უკან დასაწვი გზა არ ჰქონდა, თანონიო კონები დაანერგეს და ახლის ამგნება მუდგენენ. ჯერჯერობით ერთი სახლიც არ აგებენ.

მაგრამ წერების რიცხვი გაცივარდა და ახალი სახლი ყველას არ იტევს. ან და კომუნაში ითვლება 56 ოჯახი, 414 მკამელი და 117 მუშა ბელით. დარობები იყენენ 50 ოჯახი და 6. კომუნაში 7 ბარ-

სახელი, რომელიც 200 ფუთ ხორბალს იტევს

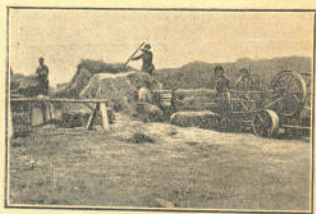
ტიის წევრია, 6 კანდიდატი და 29 კომგავრეული. ორი წევრი სრული ინვალიდია. უკანასკნელ ნაწილში დიდძალი განცხადებები შემოსილ მეცხვარე თუშებიდან და მათი მუშეებიდან, რომელთაც მსურთ კომუნაში წევრად შესესა. ამა, კობა სნის ამ მოვლენას იმით, რომ მეორე წელიწადი მეცხვარეები დიდძალი დაზარალებენ ცუდი ზამთრის გამო და ის ცოტადი იტევს, რომელიც მათ შორია, არ ღიოს იტევს კაცის მოსაღვანა. კობას განზრახვა აქვს კომუნაში მეცხვარეობაც მოაწეს.

— საკუთარი გამოცდილი მუშეებიც გვეყოლება, — ამბობს იგი.

უძრავ-მოძრავი კონება.

კომუნის გაქვარულებაში მყოფ მიწების სივრცე უდრის 420 ჰექტარს. მიწები მოწყობილია აქეთ: 20 ჰექტარი შელახილია გლეხანი მათელთი ნოსისათ.

ორსართულიანი რვათაბანი სახლი გარდა წყლის ააწესს სანიშნაში ქეტიკრის თვალს მანქანა-იარაღებისათვის, გაუმგნებათ ბოსელი 200

თივას პრესავენ

სული საქონლისათვის. მხოლოდ უნდა ითქვას, რომ რამდენად კარგია მანქანა-იარაღების შესანაბნა, იმდენად არ ვერა საქონლის თვალს: ბნელი, ვიწრო და დაბალი. გარდა ამისა, სოფლად აქეთ ბევრი სახლები, რომელთაც ცხოვრობენ წევრები. აგრეთ, დიდი, მოხერხებული ბინა შეადგენს ოცნებას კომუნის გველა წევრებისათვის. მართლაც, მოხერხებული აქვთ დიდძალი ხის და ტუის მასალა ახალი შრომისათვის, რომლის აგებას მალე უნდა შეუდგნენ.

მოწოდებით აქვე სახერხი ქარანა, რისი სიღრმე, სამედიცინო, სადრეფლო, რომელშიაც მუშაობდა კომუნის წევრებმა გეოლოგებმა.

აქვე 4 ტრაქტორი, ორი სალუგი მანქანა ბავშვი ლეონიძის ბილით, 3 საკონი, საბინა—2, ოთხი საპროექტი, ტრიტორი, პრემილი მთელითა სას-სამედიცინო გამოყენებზე არაბების სახლი, პერის სახლი—2, ორი ბრონი-ფარცხი და სხვა, არა აქვე მხოლოდ სიმდიდის სახელი მანქანა და თევზებიც ფარცხი, რომელიც ძალიან საკუთარ მათთვის.

მეწეული საქონელი ჰყავთ 89 სული, ცხენი 19, მუცა ბარი და კამეჩი 69, სხვა—169, სულ 26 სული.

მთელი ქონება კომუნისა შეფასებულია 122,100 მანეთად.

საბარდო სამხიანო.

კომუნა უმთავრესად მეზინდერობას მისდევს. მუშაობაზე დათესეს 24 ჰექტარი პური, 3 ჰექტარი ქერი, გაზაფხულზე დათესეს ქერი, ფეტვი და სიმინდი 51 ჰექტარზე, კარტოფილი—4-ზე და სხვა.

კომუნა შარშან მოჰყიდა ხელი მთელითა და მევენახეობას. ჩაყარეს ხეილის ბალი 300 ტონი, ცხენი 0,5 ჰექტარი, რომელსაც წელს მოჰყიდა კიდე 2,5 ჰექტარი.

ამგვარად კომუნა მევენახეობის პიონერი იქნება რაიონში. მისდევს აგრეთვე მეფეტვრეობას, რომელიც ამ მხარეში კარგ შედეგებს იძლევა. გათე ჩარჩოვან სეზონ ორსამდის ძირი ფეტვი, რომელსაც უფლის წვერი მეფეტვრე, რომელსაც საეკილური ვერსილი დაამთავრა.

კომუნა ემზადება სხვა კომუნებს და მოსახლეობას. არტელ „მოიარა“ შარშან მოუზნეს 15 ჰექტარი მიწა, 500 ფუთი პური დასესეს ღვინო მასალაობას და სხვა. ჩვენი აქ ყოფნის დროს პური სასაზღვოდ კომუნის ჩამოსული ღირსეულობა არტელ „მეზინდერობის“ წვერი.

კომუნა კარგი გავლენა აქვს მეზობლებზე. მას მიმახვეს და ჩამოსაზღვრის კომუნები არიონის ეკლესია, გეგმა-გეგმა და სხვაგან. კომუნა ურეზება ოთხსამდის მუშაობით და იქ გაქმნილი და პარტიისცემი საერებლობით.

მოზა ცხოვრება, კულტურული მუშაობა.

დისციპლინა კომუნაში კარგი აქვთ. მოსკოლშია გრამატიკული ამნაგებობა. ხელმძღვანელების განკარგულებას უყოფნაშით გერო-სილიანო. ლითონი და საწარმოებია განვლენილი. სხვა-სხვა ერთად აქვთ, მთლიან საერთო ბინების უფროლობის გამო ცხოვრობენ დაქმნა-სულად.

კულტურული მუშაობა ბოლო ხანებში გამეფიერებულია, მთლიან ამ მხრე კიდე ბევრი აქვთ გასაცემილი. ჟურნალ-გაზეთები ბევრი იწერენ, მათ შორის 13 „ახალი სიფილი“ და 33 „ახალი გაზეთი კომუნისა“, შტოლა საკუთარი არა აქვთ, მაგრამ სიფილის სკოლაში 40-ზე კომუნარის ბავშვი დაიარა. ექიმთან განხილ იქნა ბავშვი 24 განათლების კომისიარტის ხარჯზე.

ქალთა შორის მუშაობა მოსესტებს, თუმცა ბოლო ხანებში ამ ნაკლის გამოსწორებას უშვს შედეგობა.

ყველა მუშაობს თავის სპეციალობაზე. დარგებს თავისი ხელმძღვანელები ჰყავთ. კომუნა მართავს ცილიონს, რომ საერთო კავშირითი იქნება ხელი მოახდინოს. გუგუზილი კერსიხე რაქტორისგან, მეფეტვრეები. ეხლა უფრო საერთო ტრაქტორიები ჰყავთ და 2 მეფეტვრე, მათი ერთი ქალია. ამით იმსხვეტ ტრაქტორების მუშაობის ნაყოფიანობა. არის ტრაქტორი, რომელსაც 100-17 ჰექტარი მიწა დაუზრუნავია (თავიანით და სხვების).

მომავალი სამიანობა.

ეს არის უწყლობა. როდესაც ამნაგობა წაუღებ და ენერგია წყალს მიჰყავს—ლაპარაკობს კომუნა.

— ჩვენი წყალმა შეგვცა, მთელი ჩვენი შრომა და ენერგია წყალს მიჰყავს—ლაპარაკობს კომუნა.

მართლაც, სურათი ასეთია: წყალს ეზიდება და წყაროდან, რომელიც კომუნადან 2,5 კილომეტრის მანძილზეა. წყალი უნდა ამოტყდეს ხევიდან, საქმის სხვადასხვა დიდი აღმართის

ს ე რ ბ ი გ ო რ გ ა კ ი ე

(მისი ბარადეცელების ბაიო)

სერგი რომანოვის მე გორგაზე დაიბადა 1876 წ. აპრილის 2-ს ზემო იმერეთის სოფ. ილვში. 1886 წ. ის მიაბარა იმერეთის სასულიერო სასწავლებელში, რომლის დასრულების შემდეგ 1890 წ. სასწავლებლის ადმინისტრაციის მიერ გაკეთდა უნა თბილისის სასულიერო სემინარიაში, სადაც 1897 წლისათვის მას უფვე სრული კურსი ჰქონდა გაუღლია. იმავე წელს შევიდა ყაზანის მის.

აკადემიის საისტორიო განყოფილებაზე და დაამთავრა იგი 1901 წ. საკანდიდატო ხარისხით. იგი მაშინვე ბრუნდება საქართველოში. პრაქტიკულ საქმიანობას იწყებს იმავე 1901 წ. ქ. ახალ-სენაკში ქართული ენის მასწავლებლის თანამდებობაზე. 1903 წ. საუბაჟოდ გადამიწის თბილისში, სადაც განუწყვეტლად მასწავლებლის ქართულსა და მოგერების გინაზიებზე, მეფერის ტრაქტორზე და სხვა საწავლებლებში. მისი მთავარი საკავი ყოველთვის არის ქართული ენა და ლიტერატურა და სხვა ისტორია. უკანასკნელ წლებშიც იგი ინტენსიურად მუშაობს თბილისის ჰმად. ინსტიტუტზე და სხვა ინსტიტუტზე. განსვენებულის პედაგოგიკური მოღვაწეობასთან დაკავშირებულია მისი სახელმწიფოებრივი (ქართ. ლიტერატ. ქრესტოლოტიკი და სხვ.)

მწერლობის იწყებს ჯერ კიდევ უმაღლეს სასწავლებელში ყოფნის დროს. ამ დროს ის უმთავრესად საზოგადოებრივ თემებზე წერს.

მთავარი ენერგია ზანც განსვენებულმა ქართველმეცნიერებას შესწერს. ის იყო არა მარტო მოყვარული ქართ. სიფილესთან, არამედ მათი მეცნიერული მომზადებული და მეთოდოლოგიურად გაწვრთნილი მეცნიერი. ჯერ კიდევ აკადემიის გამომცემებელი სათანადო ინტერესები მას საქართველოს დაბრუნების შემდეგ უფრო უძლიერება. მისი უფრადლება მთავარდებობა: წმინდა ისტორიული და ისტორ.-ლიტერატურული საკითხები, ძეგლების დაცვა, შესწავლა და გამოცემა, ქართ. ენათმეცნიერებისა და ზოგადად პრობლემები, — ყველა ამ დარგში მუშაობს. ს. გორგაზე და თვალსაჩინო ეკლს სტოვებს. თავის დროისათვის მეთოდოლოგიურად საყურადღებოა განსვენებულის „წერილები საქართველოს ისტორიად“ (IV ს. ქ. ქ. — V ს. ქ. ქ.). განსვენებულს გამოუმცემებელი აქვს სხვა ნარკვევები ანალოგიური ხასიათისა. მაგრამ შემდგომ ის უფრო და უფრო მწერლობის ისტორიისაკენ იხრება.

დათვლა, ამბობს 15—20 კედრონი. კასრის თვისი, ხიდაგათი კი ორი უფრო ხარკატი საკითხი. წყალს უფრო დღე ეზიდება 19—25 ურმაზე, დღეში მოხდებოდა სახელობისა, ვრთ და ორი გზა ზემო ვერ აკეთებდა.

— საკმაო რაზმა, რატიმ არ გამოცემა წყალი—გეგმითიანი ქობას, ერთი წლის ნარკვე კიდეც გამოცემა ვ სახელობის.

ქობა ნაღვლიანად გვიპასუხებს: — მართალია ბრძანები, მაგრამ ეს თანა ფულთანა საკითხი, ჩვენ კი სადა გავცდეს, და აი ასე უწყლობით. ლე მთავარი არა გავცდეს არა და საჭირო, კარგა ხანს ვერ შესძლებთ წყაროს გამოცემა და სულ ასეთი ტუნჯები გიქმნება.

მართლაც წყლის საკითხი კომუნას დაზარება გარანდეს ესაიერება და ის შემდეგ მალე გაიხიბის ეკლს.

მართა, ცენარი, ყველა უნდა დათვლებს ქვეის კომუნას წყლის საკითხის მოგერებაში და ის მაშინ გაუგებრება სანიმუშო კოლექტივად, არამედ თუ ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკებში, შეიძლება საკავშირო მასშტაბითაც.

ქართ. ლიტერატურული ტრადიციის კვლევასთან ერთად ის დახლოებული სცემს თვით ძეგლებს (პეტრიწის მიერ ნათარგმნი 8. მესტილი „გურგინისათვის კაცისა“, გამოცემულია და ლექსიონები; ზესტის ნარკვეები ბიოგრაფიითა და ლექსიკონით; იკაბო ზუგუნი და შრავ. სხვ.). ქართულ ფილოლოგიაში ის, გორგაზე ენის პირველ ადგილთაგანი უნდა მიეფიქროს. აღსა-

ნიშნავს ამასთან რომ ის, გორგაზე ერთადერთი კაცი იყო ჩვენი, რომელიც სპეციალურად მუშაობდა ქართ. ფილოლოგიური მწერლობის ისტორიაში (იხ. მისი ცნული გამოცემა: ნაწილობრივ გამოცემული: „ფილოლოგიური მთავარი დაზგები ქართ. მწერლობაში“).

განსაკუთრებით აინტერესება განსვენებულს ქართ. თულ სამართლის ისტორიის ძეგლები, მაგრამ მთავარი ნარკვეები ამ სფეროდან მას მხოლოდ ზღუთნაწერების სახით ადოი.

იკვლევდა იგი აგრეთვე მეცნიერულ სის ქართულ სიტყვაპიზმულ მწერლობას: კარგად იცნობდა ა კაცის

(„აკაცი წერეთლის ბიბლიოგრაფია“, „წერილობრივ გამოცემებზე; აკ. ქ. სის ცხოვრება და ნაშრომები; სახელმწიფო მიერ წამოყვანილი აკაცის „რჩეული ნაწერები“ ს. რედაქცია), რამდენიმე წერილი მიღწეული აქვს ნ. ბარათაშვილისადმი და სხვ. პოეზიის თეორიით დაინტერესებულმა მან შესწავლა ქართ. ვერსიფიკაციის საკითხებიც (მისი, ჯერ დაუბეჭდვით, გრცელი გამოცემა: „ქართული წერლობისათვის აკაცისა“; „ბარათაშვილის ლექსის ფორმა“).

კიდევ ერთი მთავარი განსაკუთრებით მკაფიოდ არის წარმოდგენილი ს. გორგაძის შემოქმედებით და პრაქტიკით: ქართ. ენის კულტურის სამსახური. ლიტერატურული ქართულობისა და მისი ისტორიის კარგი მეცნიერ („ახალი სალიტერ. ქართულის ისტორიკიდან“, იგი ჰმეცადეს საყურადღებო გამოცემეებს, რომლებშიაც სილიონ, მართლწერისა და მართლმეტყველების სადაო საკითხები აშუშებს („პირთ. მართლწერა“, „პირთ. სადასიტყვაობა“ და სხვ.). ბოლო მას შემდეგ, რაც ახალმა ცხოვრებამ რეალური საკითხების გამო სპეციალურ ორგანიზაციას დააკისრა ამ საკითხის პრობლეტიკული გადაწყვეტა, ს. გორგაზე არის ამ პრაქტიკულობა მთავარი და მოუცილებელი თანამშრომელი: მრავალრიცხოვანი მომსახურების წერ და. მთავარი სატრინოლოგიური კომიტეტის მდივანი.

დიდი ლაწილი მიძღვნილ განსვენებულს საკ. ს ისტორიულ და საეიფორაფიო სახანის წინაშე: ამ პირველი ქართ. სამეცნიერო დაწესებულების დაარსების დღიდან (19.7 იგი არის მისი მდივანი 1925 წლამდე; აქტიური მონაწილეობის იღებს სახ-ბის განკანონობა, 1919 წლიდან კი სკიდელომაცის განაგებს სახ-ბის მიერ შეშენების უმდიდრესი მუშეობა და წინასწარმად. მწერავლედ მუშაობდა ს. გორგაზე სხვა ქართ. სამეცნიერო საზოგადოებებშიაც.

უდროოდ მოსწევდა ს. გორგაზე ქართველმეცნიერების მუშაობა რაზმში: მისი შემოქმედებით ნებისყოფა ჯერ კიდევ შესუსტებული იყო და ეწერება შემოცირებელი.

ალელ. ლაპაჩკაძის თბილისი!

სანდრო თბილისელი

ტენიკა ბუმბერაზული ნაბიჯებით ეთარდება. დღით-ღყო, ყველ საათებით ვიწროვდება ფინტასტის ფარგლები და ის, რაც ასე-ღლი და ათეული წლების წინაა განუხორციელებელ ოცნებად გაიფიქრებდა კაცობრიობის აზროვნებაში რეალური და შესაძლებელი საკმევ იქცევა. ალელი ალელი ისმინეთ ისმინეთ! შევჩვიეთ ანს, ვიცი, რომ განსაზღვრულ აასთ, ყოველდღი დღემიწის მთელ ატმოსფეროში ამბავადება ორმოცდაათზე მეტი საბჭოთა რადიო სადგურის სიგნალები და ფოლადის მათვლებით შენიგებზე დამაგრებული ანტენა-

ლერული საათზე გაივლინები იმავ ხმას და იმავ სიტყვებს გაეგონებოთ. მაგრამ მოდი ვნახოთ, რას წარმოადგენს ეს „დღენაღმე“ თბილისი, რომელიც ასე დაიწყო-ბით „არაღმე“ ჩვენს მყუდროებას. აღმასკობის კუჩა, № 8.

ჩვეულებრივი ოთახი გაყრუებულია საბჭოდი მანქანების ტაკუნებით. საკრავების მოწყობის ხმოვრებით და საგაზეთო მასალის ხმაძილა კითხვით. ფოსტა-ტელეგრაფის სახალხო კომისარიატის სტუდია ვადანცემსათვის ენაბდება.

აქ სწავრობებს მთელი მოსამზადებელი მუშაობა, სანამ მტერი ოთახიდან დაიწყებოდეს ვიწრობა ტალღებზე გ დაეცმა. ნუ ჩაკარბთ შესვლას...

მთელ საბჭოთა კავშირში, დახანოებით ამ-დღებით, თუ მეტი არა, იჭებან იმათი რი-ცები, ვინც რეგისტრაციანა არ ტარდება, უფრთხვებს ტელეფონის მათვლეს, განათების ქსელს, ამ ჩარბობას ანტენას და კონტრაბანდუ-ლად იჭერს ვიწრობა ტალღებს. რადიო ენაბდებდა ცხოვრების მნე ტემპს, იგი უფრადებოდ არ სტუდებს არც ერთ მნიშვნელოვან პოლიტიკურ ან საზოგადოებრივ მოვლეს და მონაწილეობას იღებს ჟოველ კამათში.

ბრძოლა მოსავლიანობისათვის, საბჭოთა

ფოტო—კოგანის

დიეტორი მიკროფონთან

ბის ტუე დაიწყებს ალორბაქებულ ეთერდან მთელი დღემიწის უკანასკნელი ამბების გად-მოცემას. ქუჩებში, კლუბებში, კინოს ფორებს და გენებზე, წითელ ყახარმაში და საპატრიოა საბ-ლებში, ყველან ისწრაფენ რადიო-აპარატე-ბისაკენ და ისმენენ გადმოცემას.

რადიოსთვის არ არსებობს საზღვარი და ზღუდე. მისი „ხმა“ აღწევს დღემიწის ყველა კუთხეში და წლითი-წლითი ადიდებს თავის მსმენელთა რიცხვს.

ახალი დამიანები ახალი სიტყვით ამკვიდ-რობენ ახალ ცხოვრებას—ისინი იყენებენ რადიო-საც—კულტურული რევოლუციის ამ ერთ-ერთ უმძლავრეს მამოძრავებელს.

მაგრამ რადიო-ტალღებს მარტო საბჭოთა კავშირის სადგურები როდი გზავნიან. დასავ-ლეთ ევროპასა და ამერიკის მრავალი ანგული სადგური სულ სხვა ჰანებზე „მორიან“.

იქ არ გაისმის რეგულირდობითა მიერ წარმოთმული სიტყვები, არ არის ეს „სამხედ-რო“ დებუნები გაფიქრების ტალღის ზრდის შე-სახება, იქ ყურთა სმენას აყრუებს ფოსტატრბი-ბი და ჩარლტონები, ბრტე პოსტონის გამაზრუბე-ლი ხმები.

ბურჟუა ჩასუტებულ თითებს მოჰკიდებს მიონტე აპარატ და უფროდება ვეფას, სკამბ-ბოლს, პაროსან... იგებს საბრტე კოფის და ისმენს მესოსას, რომელიც ნერვებს უღიზიანებს.

მაგრამ იქვე, კაპიტალისტურ კვედნები კო-მინტრინის 87-ე მეტრთან ტალღაზე, კიდევ უფრო მეტი ხალხი დაუდგებს ყურს „აომოსავლისთი კარს“ უცნობს, მაგრამ ანე მახლობლად ენახე.

რადიო

ყველა

გამიგე-ბას აქ-

მაყუდ-ი

ლუმბის

მინეთ!

ისმინეთ!

ლაპარაკ-

ც ო ბ ს

თბილის-

სი! ეს

უკვე ჩე-

რისა, მან

ლო ბ ღ

ლი და

ნაცნო-

ბი. ვიც-

ით რომ

გან ან

ფოტო—კოგანის

ხოლისები მზად არიან

ცეცხლის ასობით გაფრთხილებენ, ცეცხლის ასობით მოვლენ და მტკიცედ გუგუნებთან:

„მიკროფონი შეერთებულა—შემოსვლა არ შეიძლება“.

ამ კარს იქით ანთა ბრკეცვლა ფანრები, ადრებზეც მტრე გაერულია ალისფერი ღამადრი, ყველგან თვალს დაერყნება წითელი ფერი.

ამ ოთახში ხმა მიგრუებულია, ძალიან სასო-ბოვნო ხმაც იო რადიო ჟრუ და მორეული გე-ერება.

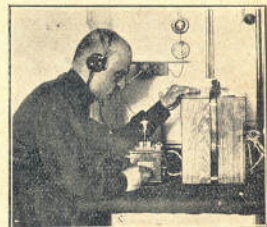
ისმინეთ! ისმინეთ! ლაპარაკობს თბილისი! მავდაზე, მიკროფონთან დიეტორები სრუ-ლიად სადათ, თავაუბნელი კითხულობენ უკანასკნელ ინფორმაციას.

რადიო არ სცნობს ზებორად ლაპარაკს. საუკეთესო ორატორსაც იქ შეიძლება მოეცემა შეცდომა, შეიძლება შეფერხდეს ლაპარაკის დროს. თუნდაც სრულიად უბინშეილო საგაზეთო ინფორმაცია, თუნდაც პატარა განცხადება—აუცილებლად წა-ითხვით უნდა გადაიკეს.

ისმინეთ! ისმინეთ! ლაპარაკობს თბილისი!

მიკროფონი ხმას აქცევს ელექტრობად და გამაზლირე-ბითა და მავთულებით გადა-სცემს მას მავთულის რადიო-გადამცემ სადგურს. აქ რთული აპარატურის ქსელში ხმა იქე-ვა ელექტრო-მაგნეტურ ტალ-ღებად, რომლებსაც სხივებად უშვებს გადამცემის ანტენა.

რადიოს უკვე მიეჩვიეთ, აუცილებელ მოთხოვნილებად გადაიქცა ჩვენს ყოფა-ცხოვრე-ბაში და უკვე იშვიათია ისეთი სახლი, ისეთი ბინა, სადაც რადიო-მიმღები არ იყოს დად-გმული. 300 ათასამდე აპარატია გატარებული რეგისტრაციამ

ფოტო—ა. კოგანის.

ხმები იქცევა ელექტრო-ტალღებად

და პარტიული აპარატის წმენდა, ანტირელი-გოური კამპანია—ყველაფერი ტარდება რადიო-სტუდიის მიკროფონში პოპულარული ფორმით, სამხატვრო პროგრამასთან შეხვედრებით.

ხული მაისის წინა ღამეს—„ჭრისტეს აღ-დგომა“ ღამეს სტუდია დილის ხუთ საათამდე მუშაობდა. ეს დრო სარეკორდო იყო საბჭოთა კავშირის ყველა რადიო-გადამცემ სადგურისათვის და რადიო მსმენელთა კოლექტიური სახე, რომელსაც ახარებს რადიოს ყოველი მიწვევა, მრავალი სამადლოებელი წერილით გამოუმუშაო სტუდიას. არა თუ საბჭოთალოს მიგრებული კუთხეები, არამედ რუსეთის ს. ფ. ს. რესპუბლი-კის შორეული ადგილებიც იქ ისმენდნენ ანტი-რელიგოური კონცერტს.

მანდლისმა ლამის 11 საათზე მოითხოვა კონცერტის გაგრძელება. გულზემა თავი მოეკ-რუს უფროსთან და აღარ იშვებოდნენ... გულ-სიის ზარების მოსაწყენმა ზორობა მერ დაფარა მზიარული საცეცხო მუსიკის ხმები.

რადიო-ტენიკაა წინ მიდის. უკვე მონდა ახალი მზლავრი გადამცემი სადგურის გამოცდა და უცხოეთის აპარატურის თიობის შენდებ თბილისი კიდევ უფრო ხმამაღლა ალაპარაკ-ებდა.

სახლების სახურავებზე, მაღრობის სილა-მეში—ყველან აღწევს ვიწრობა ტალღებს.

რადიოსთვის არ არსებობს მანძილი და საზღვარი.

ისმინეთ! ისმინეთ! ლაპარაკობს თბილისი!

სანდრო თბილისელი

ფოტო—ა. კოგანის

ოქტომბრების საათი

ფოტო—ა. კოგანის.

გლებთა სახალღეში უსმენენ რადიოს.

საქართველოს საკინემატო უკანასკნელი პროდუქცია უკვე სამთა საბუთებს იძლევა, რომ ითქვას ახალი ჟურსის აღების შესახებ. მთელი რიგი სურათებისა, გარდა ორ-სამ „ისტორიულ“ სურათებისა, რომელიც გამოწვევით იყო საკინემატო მთერ 1928-29 წლებში, ნათლად მოწმობს, რომ დღეს საქართველოს კინო მრეწვე-

საგულისხმოა და მოუთხოვს საკინემატო, თუ როგორ უნდა მიუღწევს იგი ისტორიულ სურათებს დადგენებს. იგივე ითქმის „კომუნარის ჩიხუბი“-ს შესახებ, რომელიც გარდა თვალსაჩინო ფორმალური ნაკლისა, სცენაზოლად აგრეთვე წარმოადგენს ერებურის შიშველ ფაბულაზე აგებულ ნაწარმოებს. „კორნელი სტალინი“-ს ნოველი, რომელიც აგრეთვე უნდა მიეკუთვნებოდეს ისტორიულ სურათების ციკლს, წარმოადგენს მოწვევით ნამუშევარს ფორმალურის მხრივ, რაც შეეხება თემატიკას, უნდა ითქვას, რომ იგი დაგვიანებულად უნდა ჩაითვალოს, მაგრამ მთხვევად თვის თემატიკით არა აქტუალობის, იგი მაინც უნდა ჩაითვალოს სამშალო სტანდარტულ სურათად. — მაგრამ მთავარი რთობა შეიძლება საკინემატო ახალი ჟურსის მრეწვება, ეს არის მთელი რიგი სურათების გაშლენა თანამედროვე ცხოვრებიდან.

მარცხენე მწერლობიდან გამოდის, მაგრამ ჯერ ერთი იგი კინემატოგრაფიულად ახალგაზრდა, მეორე ის, რომ ახალ ქანზე დაყრდნობა არ იძლეოდა სათანადო და ჩვეულ კინო-შტამებს, რითაც მას შეეძლო სარგებლობა. საჭირო იყო ახალი ზეჩისა და ახალი სტილის გამოჩენა, რაც საშუაროდ ვერ მოხერხდა.

ეს ორი სურათი „კორნელი სტალინი“-სა და „ბოლტზე“-სავსებით სოფლურ თემატიკას ეკუთვნის. საკინემატო წარსული პროდუქცია უმთავრესად სოფლის გვიხატავდა, მაგრამ ის სოფელი იყო ძველი და მტკად ქალბად წარმოდგენილი. ახალი საკინემატო იძლევა თანამედროვე საბჭოთა სოფელს, სადაც ზეგება შეჯახება ახალ და ძველ ყოფას შორის. ამიტომ, რჩება რა ლოკალურად საკინემატო მწერლო პროდუქციის ფარგლებში, თემატიკურად ეს ორი სურათი იძლევა სრულიად ახალ მასალას, რომელიც საკვებით თანამედროვე აქტუალობა და იდეოლოგიურად მისაღებია.

„ახალგაზრდობა იმარჯვებს“, რეჟ. მ. გელეგანის მიერ დადგენული წარმოდგენის სულ სხვა სახის კინო-ნამუშევარს. ეს არის პირველი ცდა ახალი კომედიის შექმნისა საკინემატოში იმ მასალაზე, რომელსაც იძლევა თანამედროვე აპარიტანი ახალის და ძველის შეჯახების კოლიზიებში. წინადაც სდგამდა საკინემატო კომედიის, მაგალითისთვის ავიღოთ „ხანუშა“, მაგრამ ეს კომედია ადგილი იყო დრამატულ ნაწარმოებს, რომლის სათანადო კომედიური სიტუაციები მასალა სასცენო იკარგებოდა კინემატოგრაფიულ ინსცენირობაში. კინო კომედია უმთავრესად უნდა ემყარებოდეს ფორმალურ „ტრიუნიზმზე“ ან დასცარულ სიტუაციებზე არც ერთი, არც მეორე „ხანუშაში“ არ მოიძებნება. იგი იყო თეატრალური წარმოდგენა გადაღებული კინო-აპარატის მიერ, ამიტომ არა კინომატოგრაფიული ფაქტორი „ახალგაზრდობა იმარ-

კადრი სურათიდან „ახალგაზრდობა იმარჯვებს“

ლობა სდგას ახალ ზეგზე, რომელიც დამატრალურად განსხვავდება ძველი შემოქმედებისაგან. ამის პირველი მერცხალი იყო „ელისო“ რეჟ. ნ. შენგელიას მიერ დადგენილი. ამ სურათმა ალაპარაკა როგორც საბჭოთა პრესა, აგრეთვე საზღვარ-გარეთიც, რით აიხსნება ამ სურათის ასეთი წარმატება? პირველ ყოვლისა უნდა ითქვას, რომ პირველი სურათია, რომელიც სრულიად სხვანაირად მოგვარდება საქართველოს წარსულს, სცენარი არ მისდევს ბრძალ ა. ყაზბეგის ცნობილ მოთხრობას, რამდენადაც „ჯანაყი“ არ გასცილებია სცენარულად ე. წ. ინსპირაციის მოთხრობას, იმდენად „ელისო“ იძლევა ყაზბეგის მოთხრობის პარალელურ ნაწარმოებს, სრულიად ახალს და ორიგინალურს. კინემატოგრაფია ვერ იტანს ლიტერატურულ ნაწარმოების ინსცენირობას: შეიძლება მან აიღოს ლიტერატურული და ფაბულა, მაგრამ სოფლური დამუშავება და გახსნა ამ ფაბულის საფუძველზე უნდა განიზრახოს ლიტერატურულ სოფლურსაგან, ამაში ერთი მიზეზი „ელისო“-ს გამარჯვებასა. იგი სცენარულად აწეწებული დოკუმენტალური პროზაზე რომელიც იმ დროს საარტიკო მასალაში მოიპოვებოდა, მაგრამ დოკუმენტები დარჩება სამუხუროდ და სპეციალისტების საგნად, თუ ეს არ იქნება ემოციონალურად გადაშენებული. ამაში მეორე მიზეზი „ელისო“-ს გამარჯვებასა. დოკუმენტალური ფაქტები ემოციონალურად მოჭრიდა არიან გადამუშავებით, ამისათვის რეჟისორი მიმართავს სოფლურ ატრაქციონებს, რომლებიც გახსნული არიან კულტურულ ნაწარმოებში. ეს არის ემოციონალური ეფექტის მოპოვების მაქსიმალური მწვერვალები, როგორც მაგალ. მუხომოდგენილი აუზზე ყაზბეგის ცხენები მისეცა, ე. წ. უზარმაზარ ლინზე გადასვლა და სხვა ასეთები. მესამე: სიყვარულის ბანალური ინტრიგის უქონლობა. უნდა ითქვას რომ რთიაც გაიმარჯვა „ელისოში“, სწორედ ამის უქონლობით დამარცხდა „ჯანაყი“, ეს გარემოება მტკად

რათი „ტრეპლების საბინაოზე“, მოქმედება წარმოებს ზემო-თუშეთში. თქმად აღებულია სოფლის მეურნეობის ინდუსტრიალიზაცია მეტყვარეობის ფონტზე. იგი სასცენო თანამედროვეობის ეკუთვნის და საბჭოთა კულტურულად აღწერილობის ერთ-ერთი ამოცანას ეხება. სურათი ამ მხრივ მტკად სასარგებლოა და მისაღები კინემატოგრაფიულად იგი სასცენო სოფლურად ვერ არის, ამ სურათში აღებულია ენარების, ნახევრად კულტურულ-ფილი, ნახევრად დრამატული ნაწარმოები. წარმოება აღებულია როგორც ფილი სიყვარულის ინტრიგების გაშლისათვის. „რასაკვირველია მეზმნური საზოგადოება არ მოიღობს რეჟისორს, ბოლტზე“, რომელიც სასცენო გარკვეულად არის აწეწებული ფელეტონურ სტილში, მაგრამ როგორც მთლიანი კინემატოგრაფიული ნაწარმოები „ბოლტზე“, წარმოადგენს პირველ ცდას საკინემატოში ახალი ჟანრის შემოტანის, მაგრამ არა მარტო საკინემატოში, არამედ, შეიძლება ითქვას, საბჭოთა კავშირშიც, რადგან ასეთი ჟანრის სურათის ცდა ჯერ არ ყოფილა. აქ არ შეუდგებოდა იმის ახსნა თუ რატომ ვერ მიღწეა ამ სურათმა თავის დანიშნულებას, ფელეტონი იწერება პროვინციალურ გაზეთებშიც და ცენტრის გაზეთშიც, რასაკვირველია ამ ორ ფელეტონებს შორის განსხვავება უსაფუძვლად იქნება. ესაკის შეძლო ამ ფელეტონის კარგად გაეცნობა, რადგან იგი მე-

ჯგებს — აგებულია მცვეთ და პაროდული სოფლურ კინემატოგრაფიულ ზეგზე. რასაკვირველია ფორმალურად შეიძლება უფრო უკეთესად და ძლიერად ამ სიტუაციების კინემატოგრაფიული გადამოქმედა. (მაგ. აფერატორის შემართა მოსოფლებს), მაგრამ სურათი იმარჯვებს უმთავრესად პაროდული ხატებით მოცემულ მასალის მხრივ. კულტურულ რეჟისორის ერთ-ერთი ამოცანა — ჩადრის მოხსნა დადმოქმედების კომედიურ გაფორმებაში მაცურების მიერ ადვილად და სიამოვნებით ითვისება.

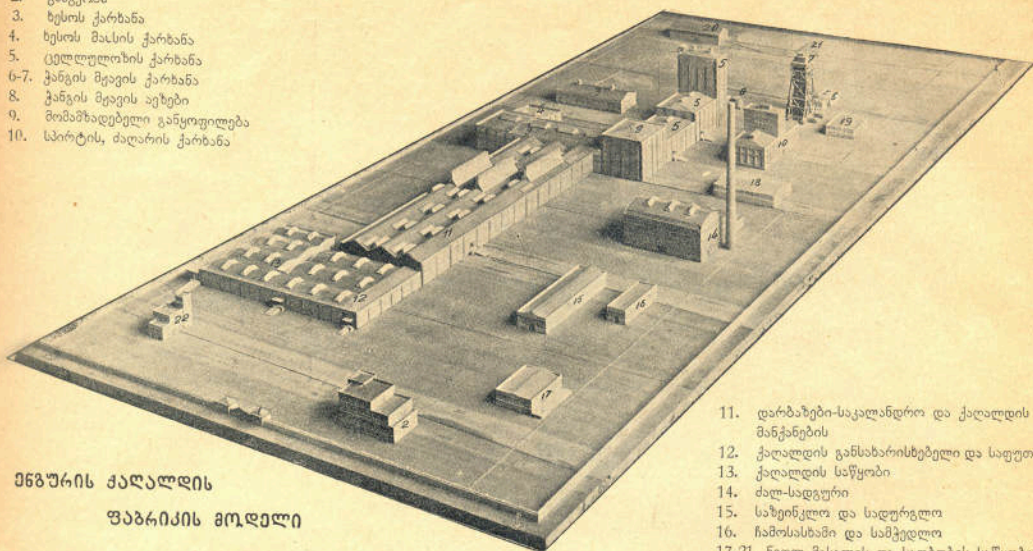
კადრი სურათიდან „ახალგაზრდობა იმარჯვებს“

ქალაქის ფაბრიკა საქართველოში

1. შესავალ-გამოსავალი კანტორა
2. გაზეთბა
3. ხელოს ქარხანა
4. ხელოს მასის ქარხანა
5. ცელულულოზის ქარხანა
- 6-7. ტანგის მცავის ქარხანა
8. ტანგის მცავის ავეზები
9. მომამზადებელი გაწყობილება
10. სპირტის, ძალარის ქარხანა

მეზურის ქალაქის

ფაბრიკის მოდელი

11. დარბაზები-საკაღანდრო და ქალაქის მინერბები
12. ქალაქის განსახარისხებელი და საფუთავი
13. ქალაქის საწყობი
14. ძალ-სადგური
15. საზეინკლო და სადურგლო
16. ჩამოსასხამი და სამჭედლო
- 17-21. ნედლე მასალის და სათბობის საწყობები
22. სახანძრე დეპო

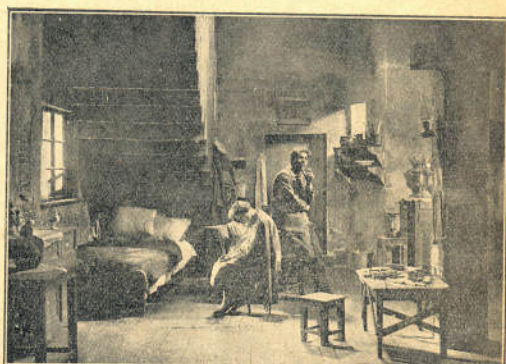
ეს უკანასკნელი სურათიც ვითარდება სოფლის გარემოში. პირველი სურათი, რომელიც მთლიანად და საფუთავი ქალაქურ მასალაზე არის აგებული, არის რეც. მ. ტაყაყელის სურათი „საბა“. ქალაქი და განსაკუთრებით თბილისი საბჭოთაშრომის მიერ სრულიად მიტოვებული იყო თავის პროდუქციით. თანამედროვე ქალაქის მუშის ქირ-ვარაში, მისი ნაკ-

ციისა. ამ ამოცანის გადაჭრის პრობლემის საკითხს სდგამს ეს სურათი. რასაკვირველია „საბას“ სრულიად არა აქვს პრეტენზიები ამ პრობლემის ამოწურვისა. „საბა“-ში დასმულია ალკოჰოლიზმთან ბრძოლის პრობლემის გადაჭრის ცდა ქალაქის მუშის ცხოვრების კონკრეტულ მასალაზე. აგრიტაციონური მასალა სურათისაა გადმოცემული ფსიქოლოგიური კინო-მოთხრობის

მოაქვს თავის წყლით აქა იქ გაფანტული ოქროს ნაწილები. ჭიკურელი, პირიქით, დამჯდარი, ღრმად დაკვირვებული და ფსიქოლოგიურად გამართლებულ მომენტებით იჭრებს ყურადღებას. მისი მუშაობა მხატვრობაში და ქანდაკებაში საფუძვლიანად არის დაკვირვებული. ეტყობა მხატვრული კულტურა და დაკვირვებული მუშაობა. შენგელაია უფრო მოქმედებს

კადრი სურათიდან „საბა“

კადრი სურათიდან „საბა“

ლულოვანება და მისი წუხილი პირველად ამ სურათში წარმოადგენს თვალ-წინ. თანამედროვე კინოსაგან მოვითხოვთ რომ „გი სოციალისტურ აღმშენებლობას ხელს უწყობდეს. ხელოვნების დარგში ამღშენებლობის გამოხატუ. შეიძლება კულტურულ რევოლუციის საკითხებთან დაკავშირებით. ბრძოლა ალკოჰოლიზმთან წარმოადგენს ერთ-ერთ ამოცანას კულტურულ რევოლუ-

საბით. დრამატუზაციკენილი მასალა ზოგიერთ მომენტებში აღწევს ემოციონალურად ძლიერ ფუძემდებამდე. ამ მხრივ შეიძლება შევადაროთ „საბა“-ს „ჟელისოს“, მაგრამ აქვე აღინიშნება განსხვავება შენგელაიას და ჭიკურელის მანერის შორის. შენგელაია ტემერამენტით და ემოციონალურ შეტევით იჭრებს მაყურებელს, იგი როგორც მისი ნაკადი, რომელსაც შლამის გარდა

ატრაქციონულ ეფექტებით, სამაგიეროთ ჭიკურელი მუსიკალურ რიტმით გაქვნილი მხატვრულ ფორმებში ანსაზიერებს თავის სურათს. „ჟელისო“ და „საბა“ უკვე იძლევიან საკმარის მასალას ამ ორ რეჟისორის სტილის შესახებ. საჭიროა მხოლოდ მოპოვებულ მიღწევათა უფრო მეტი განვითარება და წინსვლა.

შ. ალბაზიშვილი.

საზოგადოებრივი უწყვეტი წარმოების სახელმწიფო წარმოების გადამამუშავებელი ქარხანა ბათუმში

ბრ. ბათუმელი

ბათუმის მახლობლად ყოფილიყო წყლის ხეობაში 400 ჰექტარის სივრცეზე გადაჭიმული აზნავეთის ახალი ფაბრიკა-ქარხნების სადამამუშავლო საშუალებები. იქ, სადაც ორიოდ წლის წინელ მონადირეები დაძვრებოდნენ სიბინებში

მილის აბოლუბას. ხალხში ხმები გავრცელდა, რომ „აზნავეთის“ ქარხნის მილი დასწავას სუბტროპიკული კულტურის რომ ქალაქი დაიფარება მკვარცხელით.

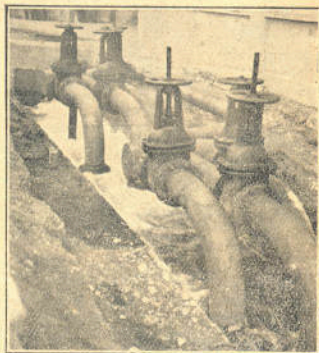
ამუშავდა „აზნავეთის“ ქარხანა. ცათ აბჯინილი მილიდან ამოვარდა ბოლი, უკვე სამი კვირაა სწარმოებს ქარხნის საცდელი მუშაობა, აბოლუბს მილი, მაგრამ ვერც ბათუმი და ვერც გარშემო მდებარე სუბტროპიკული კულტურა ვერ გრძნობს მის ცუდ გავლენას. ბათუმის ხალხი ისევე წმინდაა, როგორც ამდენ ხანს.

25 მაისს დიდის ზემოთ გაიხსნა ქარხანა. ბათუმის მუშების დიდძალმა წარმომადგენლებმა, ა.კავკასიის, საქართველოს და აჭარისტანის პარტიულ ორგანიზაციების და მთავრობების წარმომადგენლებმა მხურვალე საღამო უძღვნეს „აზნავეთის“ მუშებს და სპეციალისტებს. აზნავეთის მუშებიც ამჟამად უცქეროდნენ თავის პირშეშს. საამაყო კი ბევრია. არაფერი არ იყო და ესაა ტენიკი უკანასკნელ სიტყვით აგებული ქარხანა მუშაობს. მუშები შეუსვენებლათ და ყოველდღე ამუშავენ 150.000 ფ. პროდუქტს.

მექანიკოსები თავს დასტრიალებენ გაფარვებულ ქვაბებს. მიტინგი თავის წესით მიდიოდა. სიტყვა-სიტყვას მისდევდა. აზ. აპარინი ტრებუნაზე შესცვლა აზ. ბეკალიანმა. ნავთის მიღები კი ქაჩადნენ უცხოელთა გემებზე საბჭოთა ქარხანაში დამზადებულ საბჭოთა ნავთობოდექტებს—ბენზინს, გაზოლის, კროსინს, საექსპორტო მაშუთს, უცხოეთის გაუმადარი გემები უზარბაზრ მდებარეობით სრუბადნენ ბრკევილა სთხეს—შეე ოქროს.

სწორედ იმ დროს, როცა საკავშირო საბჭოთა მე-5 ყრილობა ამტკიცებდა

სახალხო მეურნეობის 5 წლიან გეგმას, ბათუმში ამუშავდა ამ გეგმის გაანბრაცილების პირველი მაჩვენებელი—ნავთის გადამამუშავებელი ქარხანა. ამიტომ შეხვდა მუშათა მიტინგი აღფრთოვანებით აზ. ბეკალიანის წინადადებას:

ფოტო—გ. ნუტუბიძის

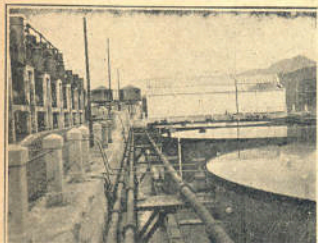
ამ მიღებით ხდება საექსპორტო მაშუთის გადამამუშავება.

— დაერქვას ქარხანას საკავშირო საბჭოთა მე-5 ყრილობის სახელობის ქარხანა.

ივლისის დამდევისათვის დასრულდება ქარხნის ბენზინის საწმენდი და სუროგატების განყოფილება. უკანასკნელ განყოფილებაში ნავთის ნარჩენებიდან დამზადებული იქნება საპონი, როქსოლსა და საფეიქო მრ. წვეულებაში ხმარობენ.

ეს არის დასაწყისი, მცირედი ნაწილი იმის, რაც უნდა გაეცდეს. სულ მოკლე ხანში ბათუმის გვერდით—თამარას, ბარცხანისა და ყარა-დერეს ტერტორიაზე გაშენდება ახალი ქალაქი, საქარხნო ქალაქი და სრულიად გამოსცვლის ბათუმის მიღამოების საფეს.

გრ. ბათუმელი.

ფოტო—გ. ნუტუბიძის

გადამამუშავებელი ნავთი თავს იყრის სპეციალურ ქვაბებში.

და ბავშვები ხელით იჭრდნენ ზღვაზე გადმოფრენილ დაღალულ მწყერებს, ესაა ორთქლბაველის ხმაური და სამკეცლოს გუგუნის ისმის. საბჭოთა კავშირის მანქანების ტრესტმა უკვე დადგა 60 ნავთსაცავი გაზარბახულ 150-დან. მაგრამ ყველაზე მეტ ყურადღებას იქცევს საკვამლე მილი, უზარბაზარი, ცამდე აზნავეთი მილი, შორიდან მოსმანს იგი, ისე მაღალია, რომ ამ მილის საშუალებით გემები შორიდან სწობენ ბათუმს.

მახლობელი გლეხობა დიდის მოთმენლობით ელოდა ქარხნის ამუშავებას, ამ

ახლად ამუშავებული ქარხანა.

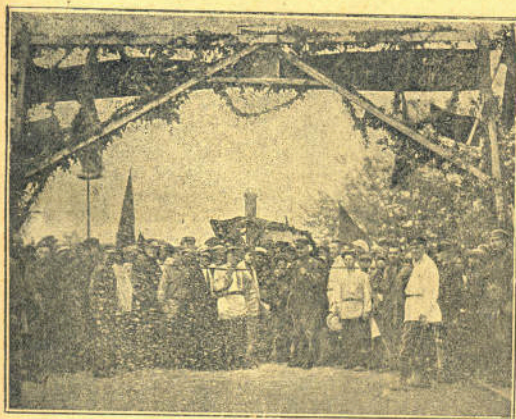
ფოტო—კოზაკის

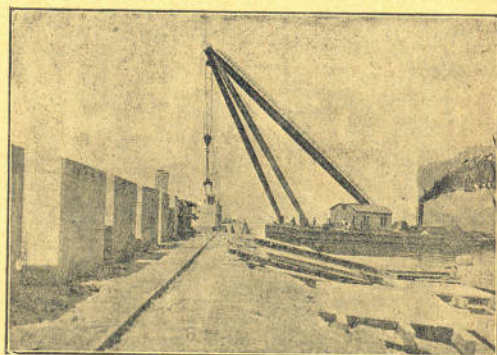
27 მაისს სამტრედიისში გაიმართა ამხანაგური შეჯიბრება კალათბურთში ბათუმის მელითონეთა კავშირისა და სამტრედიის მუშათა კლუბის გუნდებს შორის. შეჯიბრება დასრულდა შედეგით 20:18 სამტრედიელების სასარგებლოდ. *სურათზე — შეჯიბრების მონაწილენი.

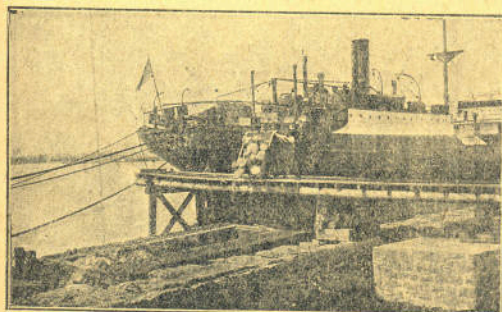
ზუგდიდის მაზრის ულმერთოთა კონფერენციის მონაწილენი

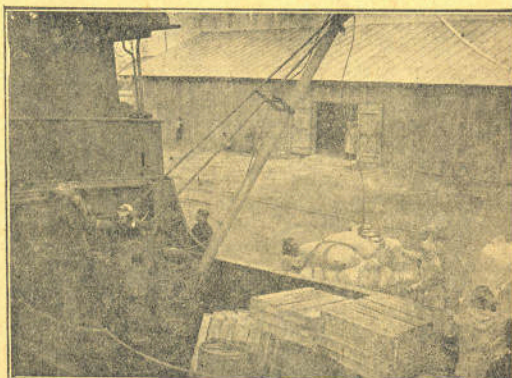
გუბის ხიდის საზეიმო გახსნა (ქუთ. მაზრა).

ბათუმის ნავთსადგურის გაფართოება. — მცურავი ამწევი მანქანის მუშაობა ნავთსადგურის ახალ ტერცტორიაზე.

იტალიის ნავთსადგომი გემი „გენუა“ ბათუმის ნავთსადგურში იტვირთება ნავთის პროდუქტებით.

პურის გადმოტვირთვა ფოთის ნავთსადგურში.